



STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA NA OBMOČJU BENEČIJE

ISK INŠTITUT
ZA SLOVENSKO
KULTURO
ISTITUTO
PER LA CULTURA
SLOVENA APS

**KJE SMO & KAKO NAPREJ
(SPLETNA ANKETA & KRATKA ANALIZA STANJA)**
Osnova za uvodno delavnico, 13. junij 2022

S podpora Dežele FJK /
Con il sostegno della Regione FVG



REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

VSEBINA

1

SPLETNA ANKETA

(predstavitev rezultatov)

2

ANALIZA STANJA

(demografija, ponudba, povpraševanje)

3

IZZIVI

(opredelitev izzivov, ki jih moramo nasloviti v strategiji – DELOVNO)

4

RAZPRAVA & NASLEDNJI KORAKI

OBRAVNAVANO OBMOČJE



Naročnik projekta je **ISK / Inštitut za slovensko kulturo iz Špetra**.

Inštitut je najpomembnejša kulturna institucija, ki **pokriva območje slovensko govoreče manjšine v Videmski pokrajini (PRIKAZ LEVO)**.

Osnovno poslanstvo inštituta je utrjevanje in promocija slovenskega jezika in kulture, s projektom razvoja turizma pa želi podpreti tudi gospodarsko osnovo prebivalcev.

LEGENDA (občine):

1. **Trbiž / Tarvisio**
2. **Naborjet / Malborgeto**
3. Rezija / Resia
4. Bardo / Lusevera
5. Tipana / Taipana
6. Neme / Nimis
7. Ahten / Atimis
8. Fojda / Faedis
9. Tavorjana / Torreano
10. Podbonesec / Pulfero
11. Sovodnja / Savogna
12. Grmek / Grimacco
13. Dreka / Drenchia
14. Srednje / Stregna
15. Svet Lenart / San Leonardo
16. Špeter / San Pietro al Natisone
17. **Čedad / Cividale**
18. Papotno / Prepotto

ŠIRŠE območje
obravnave je
celotno
območje,
ki ga pokriva
ISK.

OŽJE območje, na
katerega je naloga
osredotočena, pa
območje
BENEČIJE
(Nadiških dolin,
Terskih dolin in
Rezije).

SKUPNA TURISTIČNA DESTINACIJA

NADIŠKE DOLINE



1. Podbonesec / Pulfero
2. Sovodnja / Savogna
3. Grmek / Grimacco
4. Dreka / Drenchia
5. Srednje / Stregna
6. Svet Lenart / San Leonardo
7. **Špeter / San Pietro al Natisone**
8. Prapotno/Prepotto

TERSKE DOLINE



1. Bardo / Lusevera
2. Tipana / Taipana
3. Čenta / Tarcento
4. Neme / Nimis
5. Ahten / Atimis
6. Fojda / Faedis
7. Tavorjana / Torreano

PREVERBA:
Ali lahko
uporabljamo
enotno ime
BENEČIJA za to
območje?

REZIJA



1. Rezija



1. SPLETNA ANKETA

- Potek
- Predstavitev rezultatov

DISTRIBUCIJA

Anketa je bila objavljena preko kanalov ISK – direktna distribucija do vseh ključnih deležnikov na območju.

Posredovana je bila na okvirno 250 naslov.

OBJAVA

TRAJANJE

Anketa je bila odprta od 18. maja do 03. junija 2022.

TRAJANJE

ODZIV

301 klikov na nagovor, 183 klikov na anketo, delno jo je izpolnilo 156 deležnikov, v celoti pa 81 deležnikov.

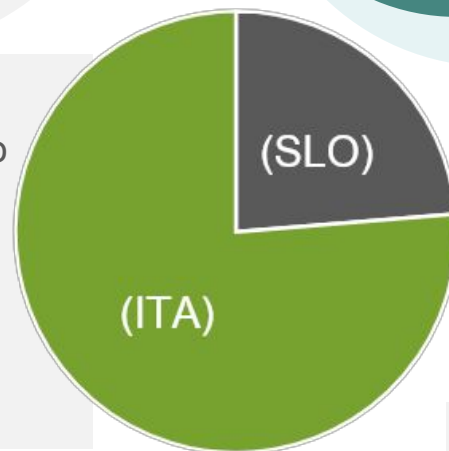
ODZIV

**JEZIK ANKETE**

Respondente smo povabili, da izberejo jezik, v katerem želijo izpolnjevati anketo.

Struktura respondentov glede na JEZIK:

- 24 % je izpolnjevalo v slovenščini
- 76 % pa v italijanščini

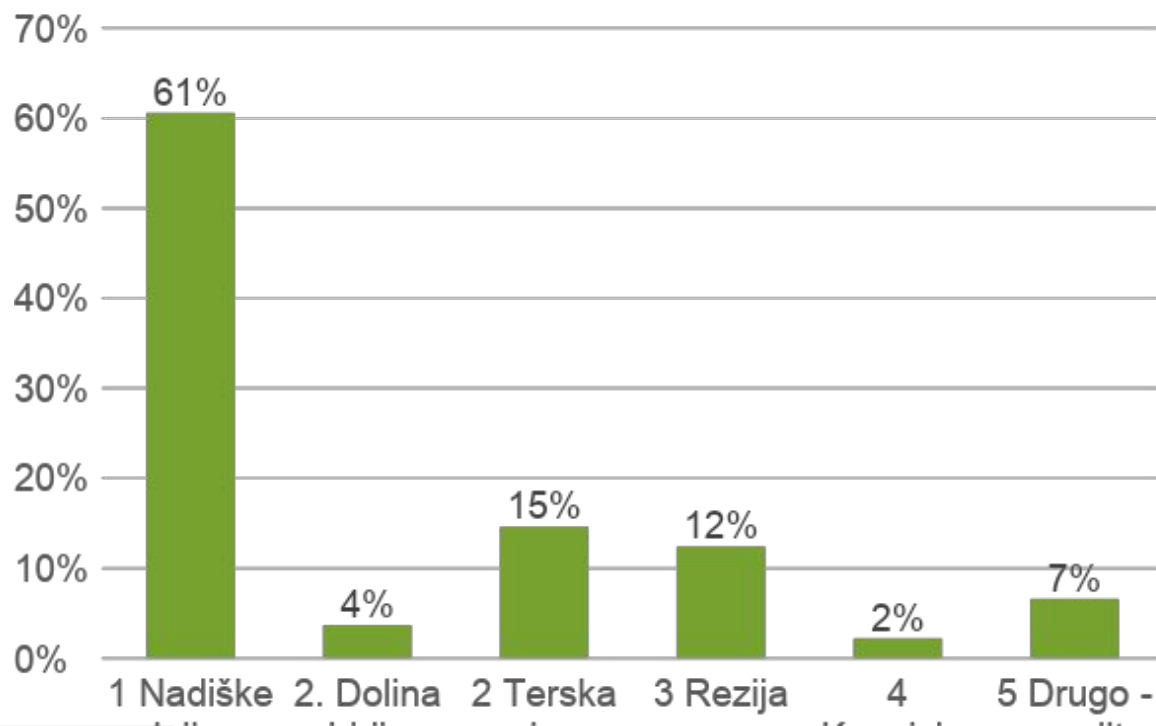


N=156

ZELO DOBER ODZIV!
Izpolnilo / odzvalo se je **156 deležnikov.**

1. OBMOČJE, kjer respondenti izvajajo dejavnost:

- Kar 61 % v Nadiških dolinah
- 15 % v Terski in Karnajski dolini
- 12 % v Reziji
- Drugo: FJK, obmejno območje Italije, Avstrije in Slovenije, Julijske Predalpe, tujina



N=137

SPOL

Zelo enakomerna struktura glede spola:

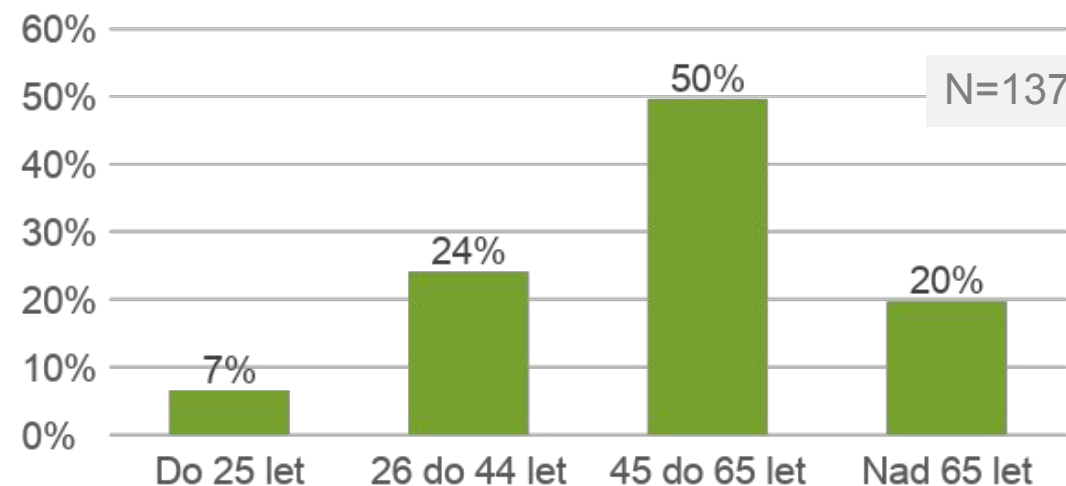
- 49 % žensk
- 51 % moških



N=137

STAROST

Struktura sodelujočih glede na starost odseva demografsko sliko območja – polovica je bilo starih med 45 in 65 let.

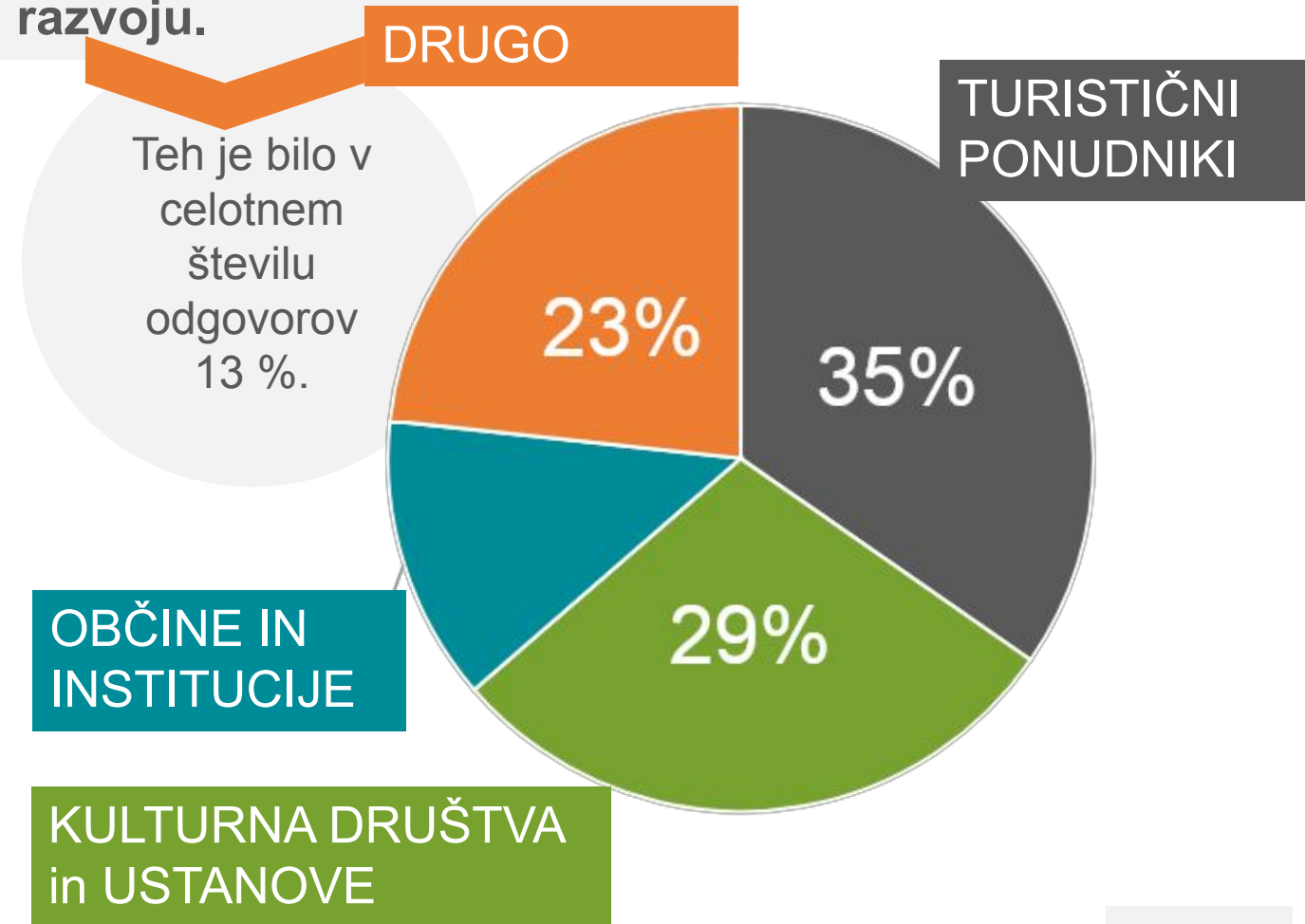


N=137

2. SEGMENT, v katerega se uvrščajo sodelujoči:

- **Največji delež (35 %) so turistični ponudniki** (največ manjši – apartmaji/zasebne sobe, sledijo turistične kmetije in gostinski ponudniki, planinske koče, turistični vodniki, društva...).
- Med sodelujočimi so bili 3 hoteli, 2 razpršena hotela, ni pa bilo agencij in prevoznikov.
- **Z 29 % sledijo muzeji, kulturna društva in ustanove**
- **Nato pa s 13 % občine in razne institucije** (naravni park, izobraževalne ali raziskovalne institucije, krajevne skupnosti, občine, skupnosti gorskih območij ..., razvojne ustanove občine

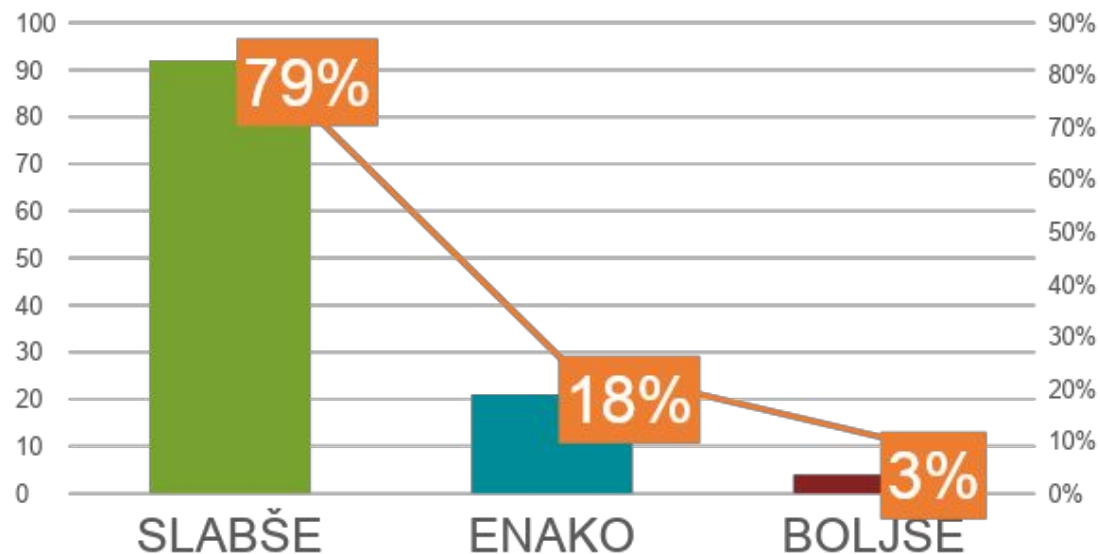
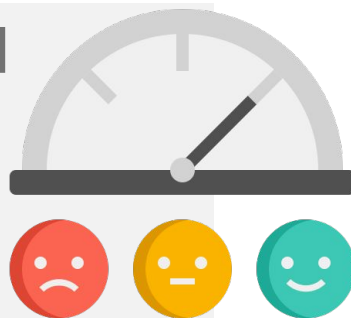
Pod DRUGO so prevladovali tisti, ki ne delajo v turizmu, **želijo pa sodelovati pri razvoju.**



3. Kako ocenjujete TRENUTNO STANJE na vašem območju – V PRIMERJAVI Z DRUGIMI PODEŽELSKIMI OBMOČJI FJK?

GOSPODARSKA RAZVITOST IN INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST

- Kar 79 % jih meni, da je slabša.

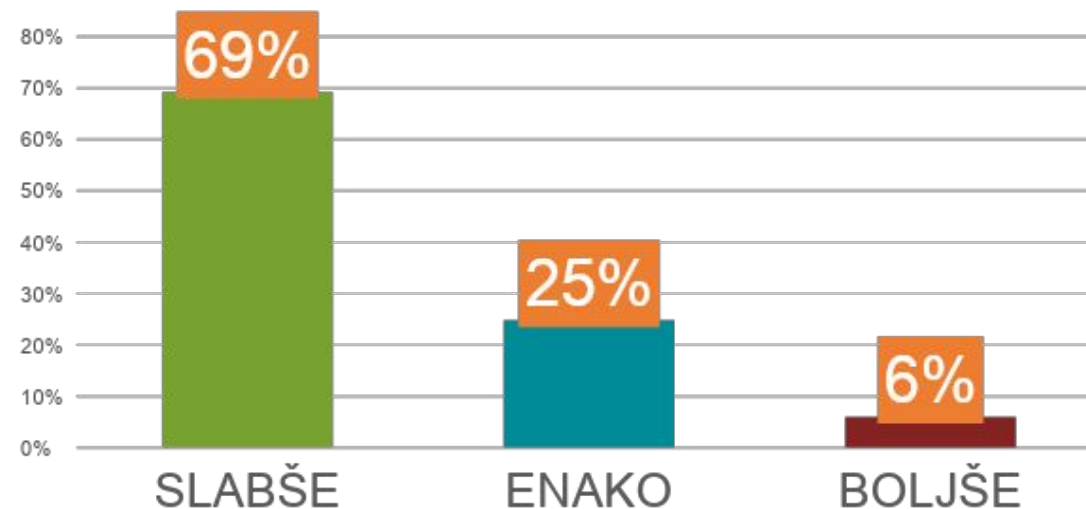


N=117

„Povprečni dohodek na prebivalca v večini majhnih občin je med najnižjimi v regiji, primerljiv z marginaliziranimi občinami v južni Italiji“.

RAZVITOST TURIZMA

- Podobni odgovori pri turizmu – le minimalno boljše.



„Žal občine in lokalna združenja nikoli nismo sedli skupaj, da bi ustvarili mreže in trdne temelje za razvoj strukturiranega turizma. Še tisto nekaj turističnih projektov se običajno izvede zgolj enkratno, sredstva za nadaljevanje pa niso zagotovljena“.

Obupujemo ... politične intervencije, razni posegi, zakoni itd. se izkažejo kot neučinkoviti. Ljudje zapuščajo vasi, domove ... samo v občini Trbiž (z ogromnim potencialom za turizem) lahko štejemo okrog 1000 starinskih stavb v ruševinah ...

Pomanjkanje nastanitvenih zmogljivosti (malo sedežev v restavracijah - malo postelj), pomankanje trizvezdičnih hotelov. Primanjkuje surovin. Posledično je proizvodnja izdelkov omejena.

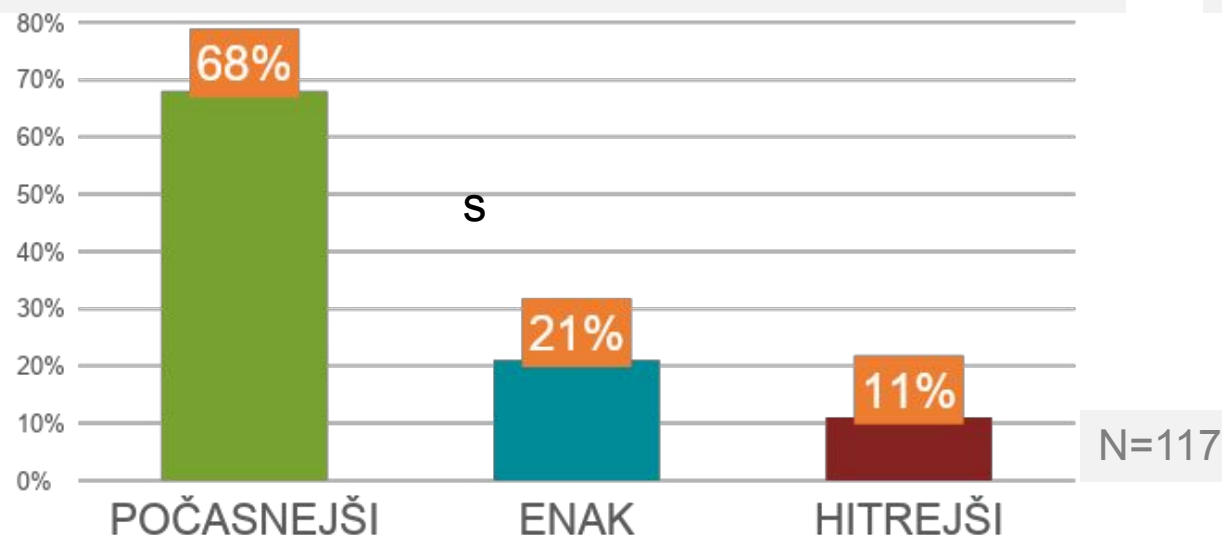
Za razvoj turizma je potreben tudi gospodarski razvoj v širšem smislu - obnovitev in krepitev tradicionalnih kmetijsko-gozdarsko-pastirskih proizvodnih dejavnosti.

Več sodelovanja med javnimi zavodi in združenji - oblikovanje nadzornega organa za koordinacijo. Potrebna skupna strategija.

4. Kako ocenjujete RAZVOJ TURISTIČNE DEJAVNOSTI na vašem območju V ZADNJIH 10 letih?

V PRIMERJAVI Z DRUGIMI PODEŽELSKIMI OBMOČJI FJK

- 68% sodelujočih meni, da se območje turistično razvija počasneje

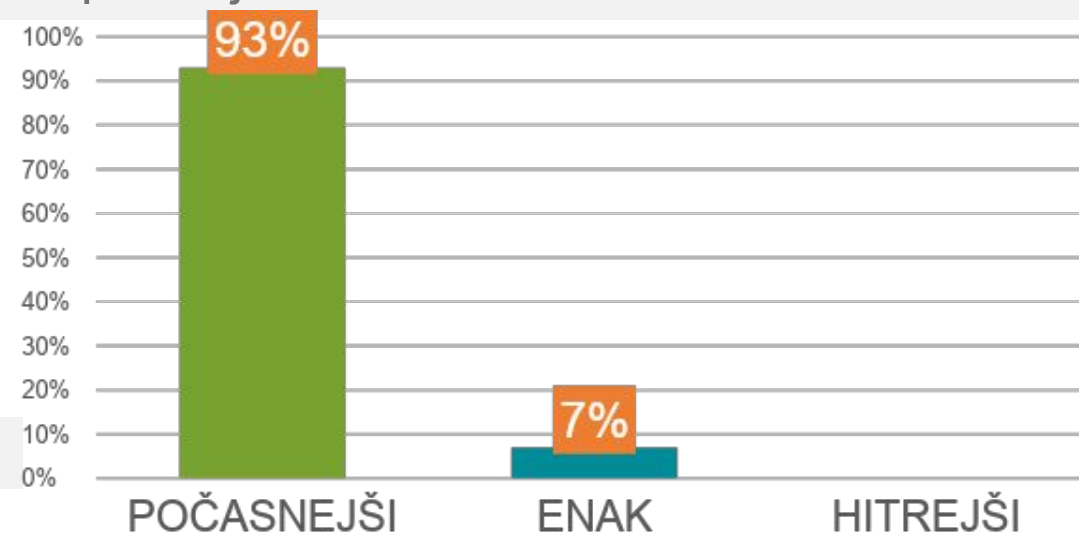


„Pobude zavira demografski upad aktivnega prebivalstva v navezavi s slabimi podjetniškimi veščinami“.



V PRIMERJAVI S SOSEDNJO DOLINO SOČE

- Še več pa je mnenja, da je razvoj počasnejši v primerjavi z Dolino Soče – kar 93 %!



„Upamo, da ne bomo imeli množičnega turizma, ki je bil značilen za sezono 2019 v Soški dolini“.

„Sploh ni primerjave z Dolino Soče“.



KJE JE POTENCIAL:

Nadiške doline kljub obsežnim zelenim površinam in kulturno bogatim krajem nimajo takih privlačnosti in draguljev kot dolina Soče. Stisnjene so med Unescovo mesto Čedad in čudovito Soško dolino.

Naše doline morajo najti svojo identiteto.

Po moje se ta nahaja v potenciranju njenih posebnosti – kot na primer: pustni karneval, gubana, Matajur, jama d`antro, topolò, SMO muzej, vallimpiadi, 44 votivnih cerkvah itd.

”

”

Veliko za izboljšati na področju zgodovinskega, kulturnega in jezikovnega vidika. **Primanjkuje ljudi, ki bi lahko predstavljali naše ozemlje in obvladali oba jezika.**

”

5. OBSTOJEČE STORITVE – kako bi ocenili razvitost ponudbe posameznih storitev na vašem območju?

NAJBOLJŠE OCENJENI:

- Ponudba prireditvev (2,7)
- Urejenost pohodniških poti (2,6)
- Ponudba lokalnih pridelkov in izdelkov (2,4)

Najvišja
ocena
prireditvam:
2,7 od 4

NAJSLABŠE OCENJENI:

- Urejenost in upravljanje rek za vodne športe in obvodne aktivnosti (1,7)
- Ponudba trgovin (1,9)
- Urejenost poti za kolesarje (1,9)
- Ponudba za družine (2)

Ocene 1 do 4 (SLABA, POMANJKLJIVA, SPREJEMLJIVA, DOBRA)

čisto okolje

n njihova podpora turizmu

stopov do naravnih in kulturnih znamenitosti

a

e (Nadiža, Ter) za vodne in obvodne aktivnosti

ev in zabave

v naravi

n izdelkov



N=111

Pogrešamo celotne sektorje turistične ponudbe, le gostinska in eno-kulinarična namestitvev je na nivoju.

”

Za turizem ni potrebe po novih b&b (ali razpršenem hotelu), pač pa je potencialnemu turistu potrebno ponuditi možnost daljšega bivanja na tem območju.

”

”

Kulturnih spomenikov (npr. cerkva) - je precej, vendar mnogi niso dostopni, ker je odprtje le teh zaupano dobri volji prebivalcev in ne turističnemu upravljanju. Lahko bi uredili plačilo preko subvencij za mlade, ki bi jih plačevale občine - vsaj za nekaj ur na teden.

Potrebni so znatni posegi v organizacijo in koordinacijo vodenja komercialnih dejavnosti.

”



6. OCENA JAVNE INFRASTRUKTURE in STORITEV potrebnih za razvoj turizma:

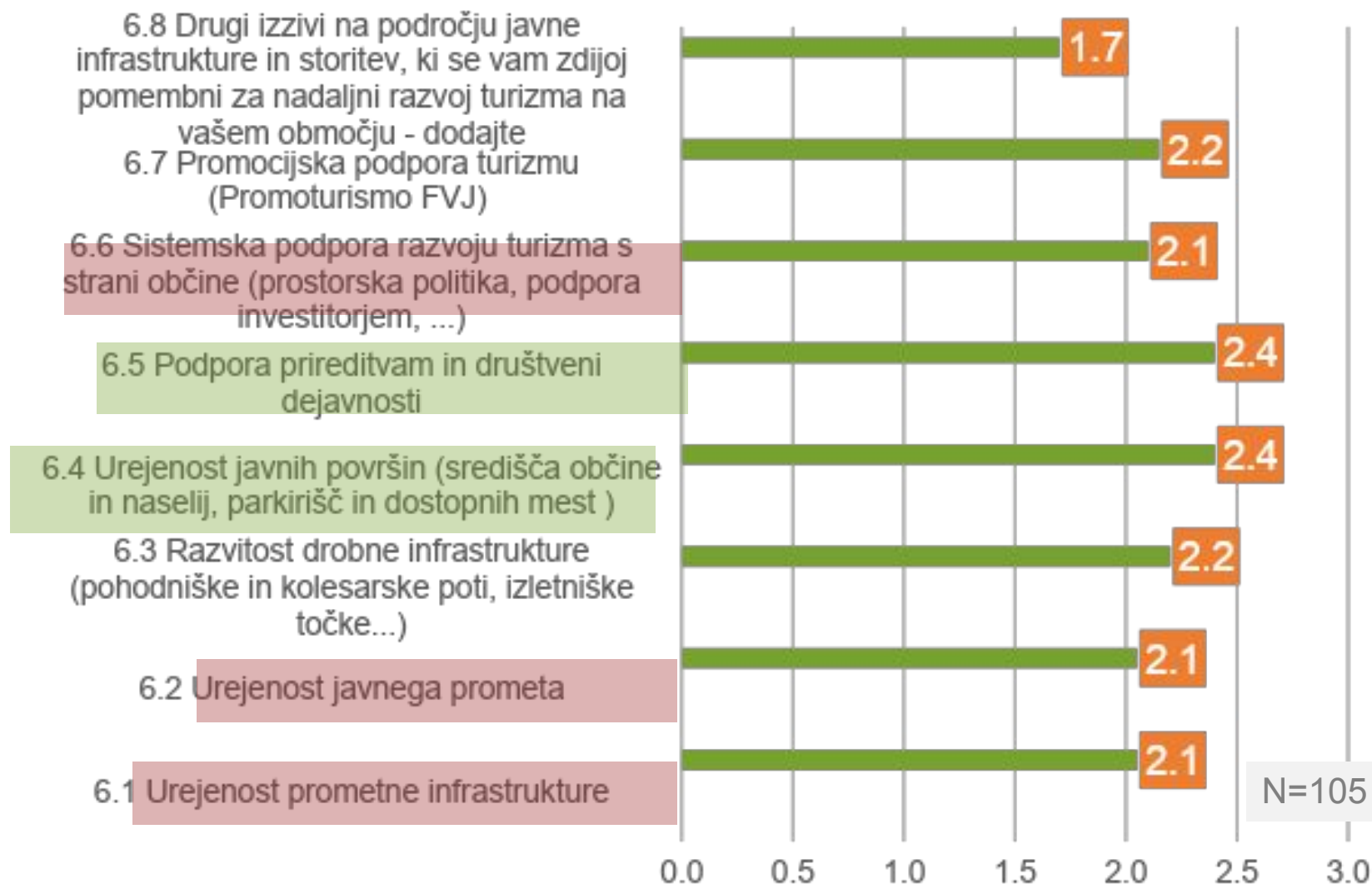
NAJBOLJŠE OCENJENI:

- Urejenost javnih površin (2,4)
- Podpora prireditvam in društveni dejavnosti (2,4 od 4)

NAJSLABŠE OCENJENI:

- Urejenost prometne infrastrukture in javnega prometa (2)
- Sistemska podpora razvoju turizmu (2,1)
- V komentarjih veliko na temo slabe urejenosti cest

Ocene 1 do 4 (SLABA, POMANJKLJIVA, SPREJEMLJIVA, DOBRA)



DRUGI IZZIVI – pod DRUGO

1. Ponudba za družine
2. Pomanjkanje smerokazov
3. Ni telefonske pokritosti
4. Središča za mlade, glasba, kultura, umetnost
5. Javni prevoz na naročilo
6. Gostoljubje in sprejem
7. Bistvene storitve za bivanje
8. Zdravstvene storitve
9. Javni lokali in trgovine
10. Info točka
11. Skrb za okolje
12. Razpoložljive namestitve, kam
13. Okrepčevalnice
14. Hitra povezava
15. Vzdrževanje krajine
16. Povezovanje, koordinacija med subjekti
17. Resne priložnosti za lokalno mladino

Slaba cestna infrastruktura – slabe in neurejene ceste.

Nezadostno varovanje okolja, zlasti kar se tiče sistema čiščenja vode, zaradi česar so vode rek Nadiže in Terskih dolin neprimerne za kopanje.

Gorske vasi so se izpraznile. Velika težava za maloštevilčne prebivalce je upravljanje zapuščenega ozemlja.

Težava je v dimenzijah občin, ki so premajhne za upravljanje tako zapletenega sektorja, kot je turizem.

Žal gre za slabo oskrbovano in izkoriščeno dolino, ki si glede na obstoječe naravne lepote zasluži veliko več.

7. Katere so po vašem mnenju GLAVNE OVIRE za hitrejši razvoj turizma na vašem območju? Do 3 odgovori.

NAJBOLJ IZPOSTAVLJENA OVIRA:

▪ Premalo sodelovanja!

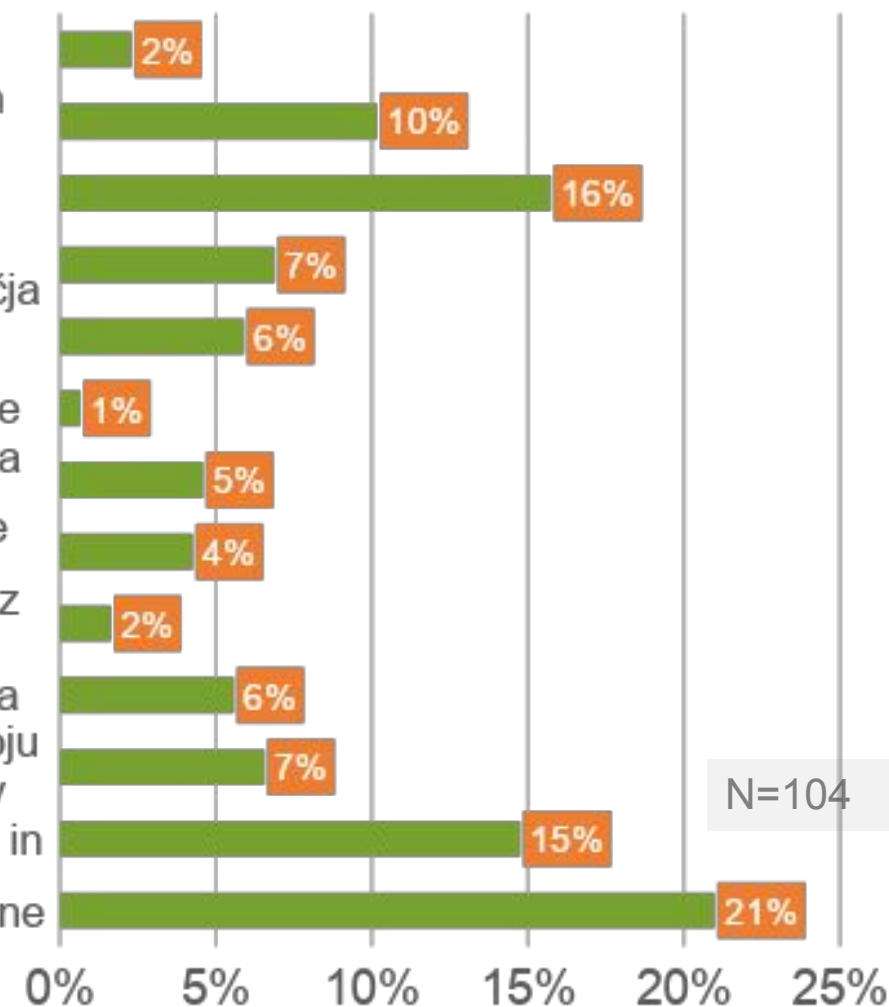
SLEDIJO:

- **Demografska struktura**
- **Administrativne ovire** pri razvoju turistične ponudbe in programov (počasnost in neaktivnost lokalnih in državnih institucij, zakonodaja, občinski prostorski načrti...)
- Premajhna ambicioznost in inovativnost

DRUGI IZZIVI – pod DRUGO

1. Pomanjkanje zanimanja in nezaupanje mlajše populacije v lastno ozemlje
2. Slaba povezanost
3. Promocija v nizki sezoni pomlad - jesen
4. Pomanjkanje skupnih ciljev administracije
5. Projekti so zaupani ljudem, ki za to niso usposobljeni
6. Telefonija in zdravstvo
7. Davčna obremenitev

7.13 Drugo - dodajte:
 7.12 Premajhna ambicioznost in inovativnost
 7.11 Demografska struktura / staranje prebivalcev
 7.10 Pomanjkanje lokalnega kapitala za naložbe znotraj območja
 7.9 Pomanjkanje kadrov
 7.8 Visoka sezonskost destinacije
 7.7 Prenizka kakovost in dodana vrednost storitev
 7.6 Prenizki vložki v promocijske aktivnosti
 7.5 Slaba prometna povezanost z letališči in večjimi centri
 7.4 Slaba mreža turističnih postelj
 7.3 Pomanjkanje turistične ponudbe in programov
 7.2 Administrativne ovire pri razvoju turistične ponudbe in programov
 7.1 Premalo sodelovanja državnih institucij, zakonodaja, ovezovanja in pomanjkanje skupne vizije in ciljev



Menim, da je največji problem, da ne težimo k skupnemu cilju. Nimamo specificiranih standardov in pravil za vsako področje, ki bi zagotavljali, da vsi podjetniki, občine in lokalna združenja **delujejo s skupnim ciljem in standardi ter da se turistu posreduje enotna podoba in enotno sporočilo dolin kot ozemlja.**

Razvoj v sektorju ni mogoč, če nimamo niti skupne pisarne za načrtovanje in koordinacijo (turističnega urada).

V Špetru **ni mogoče najti tipičnih produktov** na vidnih mestih. Osebje, ki dela v barih, restavracijah in pekarnah, **prihaja od zunaj** in ne znajo govoriti slovensko (kot tudi ne italijansko) in **ne poznajo okolice** (naravoslovne znamenitosti, muzeji, ...)

Ne verjamemo v potencial mladih. Nekaj mladih, ki so vključeni, je pogosto brez potrebnih znanj za izvajanje turističnih projektov

8. PRIORITETE: Ocenite pomembnost naštetih programov za nadaljnji razvoj turizma na vašem območju:

NAJVIŠJA PRIORITETA:

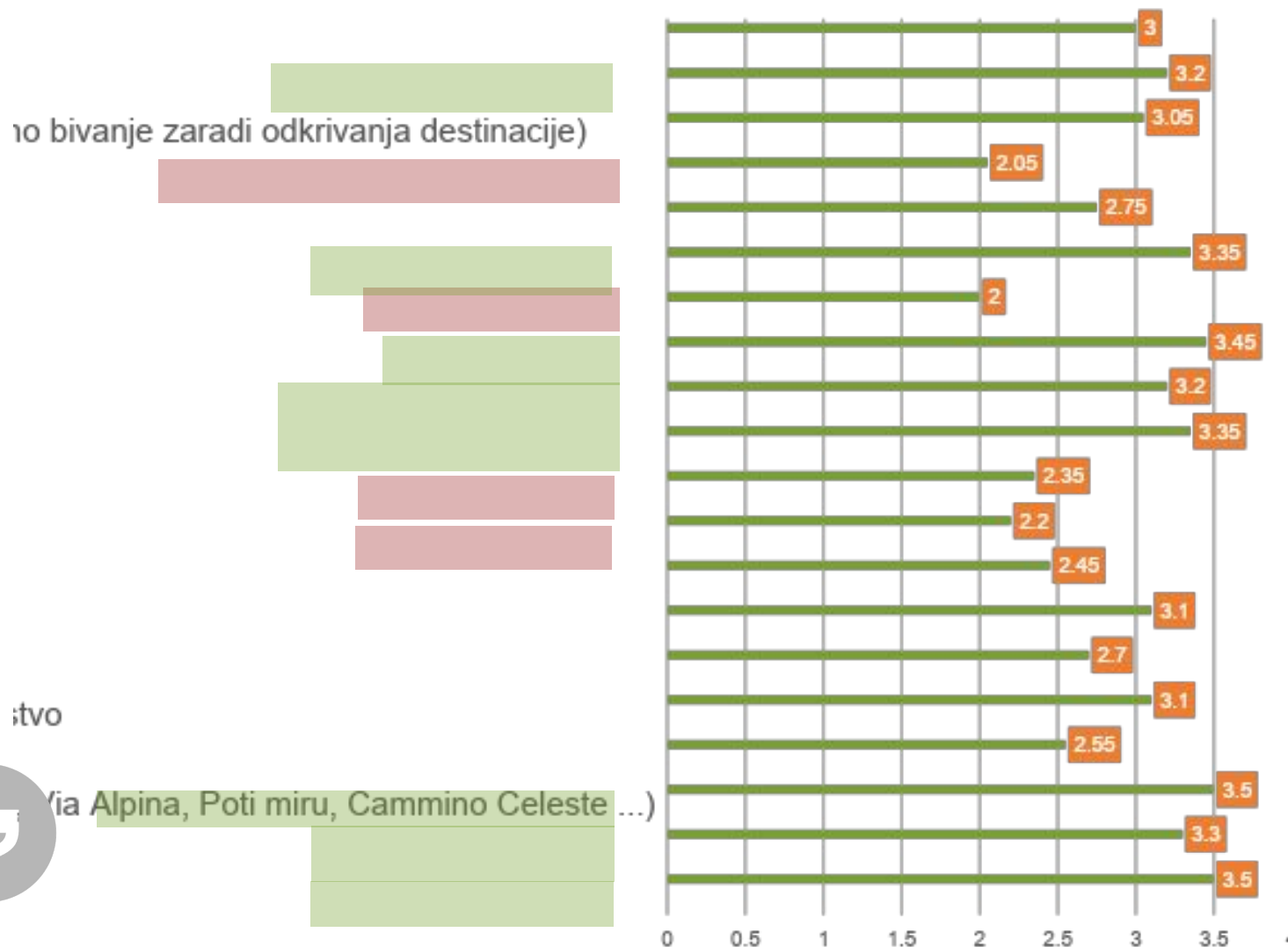
- Pohodništvo in daljinske poti, nato planinstvo (3,5 od 4)
- Zgodovinski turizem
- Gastronomija
- Družinske počitnice
- Turizem na kmetijah
- Prireditve in festivali

NAJNIŽJA PRIORITETA:

- Poslovni turizem (2)
- Ribolov
- Kanjoning
- Butični turizem

Turizem večjih skupin (skavti - taborniki, šole, župnije, športne skupine) bi lahko povečali tudi z uporabo športnih igrišč in nekdanjih šol ter župnišč. Na enak način bi področje lahko ponudili kot destinacijo za poletne treninge, bivališča za umetnike, destinacijo, primerno za digitalne nomade (z izboljšanjem internetne infrastrukture).

Ocene 1 do 4 (od NEPOMEMBNO do ZELO POMEMBNO)



9. IZZIVI: Kje so po vašem mnenju največji izzivi za nadaljnji uspešni razvoj turizma v vašem območju?

Izberite največ 5 odgovorov.

NAJVEČJI IZZIVI - PRILOŽNOSTI:

- **Boljše čezmejno povezovanje** (Dolina Soče)
- Sodelovanje s **kmetijstvom** – lokalni proizvodi
- Večja vlaganja v **znanje in dvig kakovosti**
- Promocija in **destinacijska znamka**



„Treba je izboljšati organizacijo in vodenje regijskih razpisov na področju kulture, razpisi morajo biti bolje usmerjeni na ozemlje“.

10. Katere so po vašem mnenju NAJPOMEMBNEJŠE/NAJBOLJ PREPOZNAVNE TURISTIČNE TOČKE in VSEBINE v celotni Benečiji?

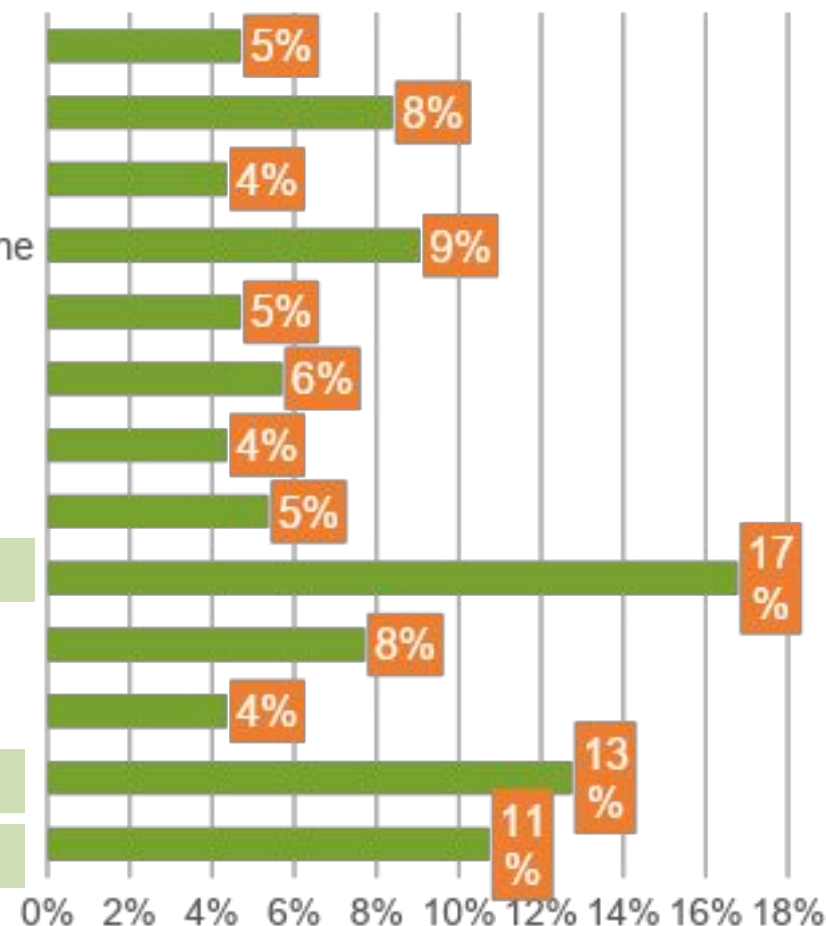
Do 3 odgovori.

NAJBOLJ PREPOZNAVNE TOČKE:

- Matajur / Kolovrat – močno izstopa
- Sledi: kultura in izročilo slovenske skupnosti
- Nato Nadiža, Ter in pritoki

MATAJUR/
KOLOVRA
T naveden
kot
NAJPOMEMBNEJŠA
TOČKA

- .13 Muzejske zbirke po vaseh
- .12 SMO - Slovensko multimedialno okno
- .11 Gotske cerkvice
- .10 Ostanki prve svetovne vojne in hladne vojne
- .9 Rezijanska glasba
- .8 Gubanca
- .7 Pre zgodbe in legende
- .6 Velika gora
- .5 Matajur/Kolovrat
- .4 Velika jama/Zavarške jame
- .3 Velika gora, Mužci
- .2 Kultura in izročilo slovenske skupnosti
- .1 Nediža, Ter in pritoki



Prvič v vprašalniku sploh omenjate prisotnost slovenske skupnosti na območju. Mislim, da bi bilo temu vendarle treba dati več poudarka ter graditi tudi na ponudbi za goste iz Slovenije.



11. Kateri so po vašem najpomembnejše in NAJBOLJ PREPOZNAVNI KULTURNI DOGODKI?

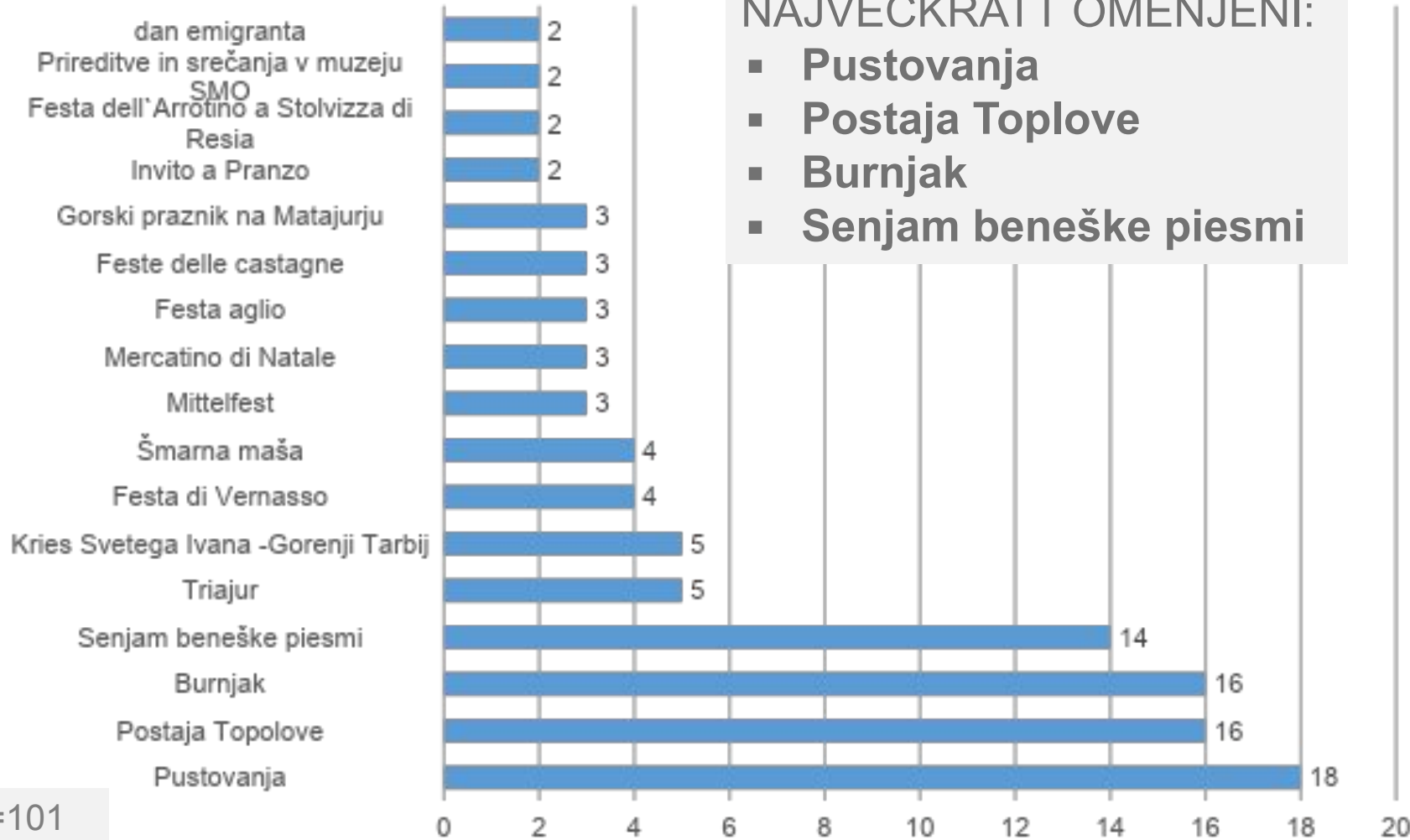
Navedite tri prireditve (NA PRIKLIC).

NAJVEČKRATT OMENJENI:

- **Pustovanja**
- **Postaja Toplove**
- **Burnjak**
- **Senjam beneške piesmi**

DRUGO:

- Mittelfest nelle valli
- Festival della canzone dialettale Grimacco
- Vallimpiadi
- 44 chiesette votive
- KILOMETER
- Raduno auto storiche
- Cena sul prato
- Castelmonte
- Krampus
- Sagre paesane
- Manifestazioni ciclistiche
- 15. avgust v Reziji
- Ein Prosit
- Benečanski kulturni dnevi
- Vrnitev senosekov
- Alpen fest
- Festival risonanze
- Festival v Čedadu
- No borders
- dogodki slovenske manjsine



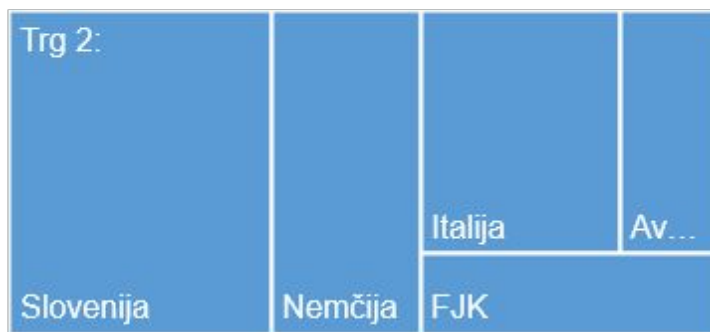
N=101

12. Navedite 5 najpomembnejših TRGOV, od koder prihajajo vaši obiskovalci (I, A, SLO, D ...):

■ Trg 1:



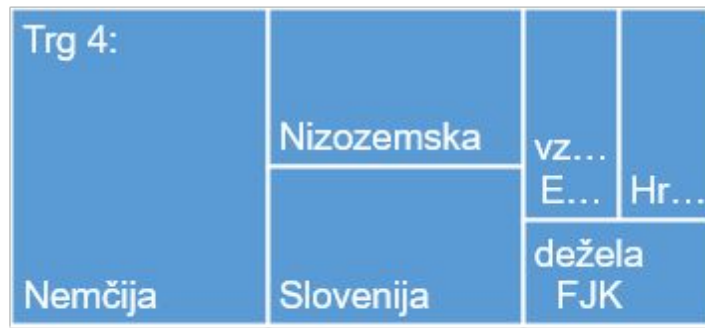
■ Trg 2:



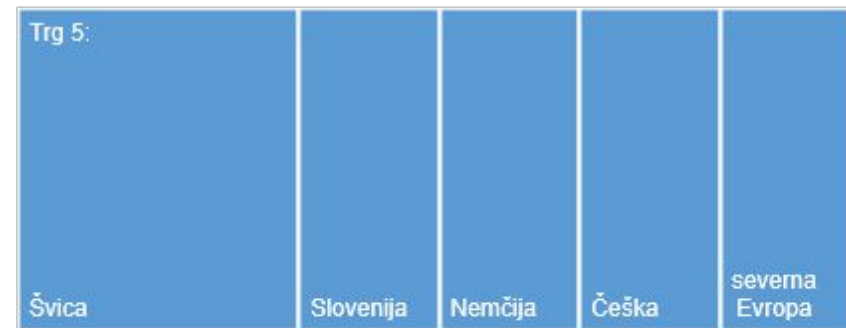
■ Trg 3:



■ Trg 4:



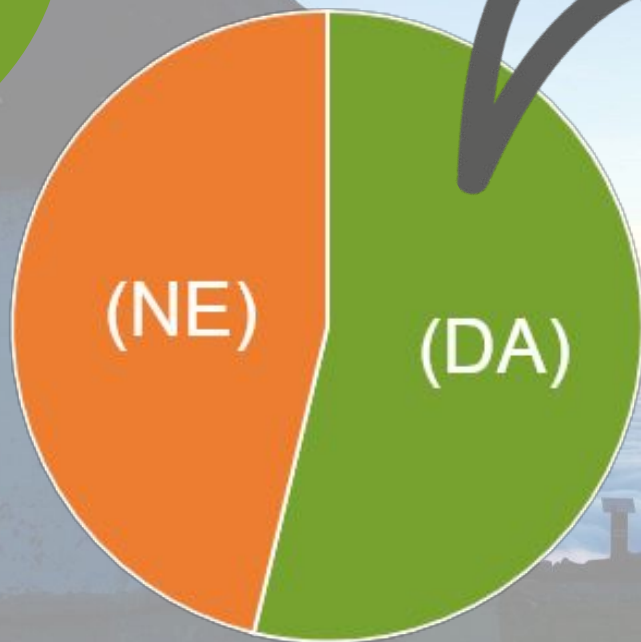
■ Trg 5:



- ITALIJA
- AVSTRIJA
- SLOVENIJA
- FJK,
- BENEČIJA
- NEMČIJA

13. Ali v naslednjih 5 letih načrtujete NALOŽBE V TURISTIČNO DEJAVNOST?

Kar 52 %
je
odgovorilo
z DA!



ČE DA- kakšne naložbe:

- Podeželski spomenik, kozolci, poti in treking, konference, gostilna, sobe b&b, hotel, muzej, športne instalacije, ekološke instalacije (centralna kurjava)
- Gostilna in hotel
- B&B
- Izboljšanje sob
- Širitev storitev
- Finančna konsolidacija, čista energija, obnova
- Osebe, promocija, namestitveni objekti

14. Na katerih področjih bi potrebovali DODATNO USPOSABLJANJE KADROV?

Izberite največ 3 odgovore.

NAJVEČJA POTREBA:

- Vlaganja v znanje tujih jezikov
- Oblikovanje produktov
- Poznavanje lokalne zgodovine, dediščine ...
- Digitalizacija

in digitalni marketing

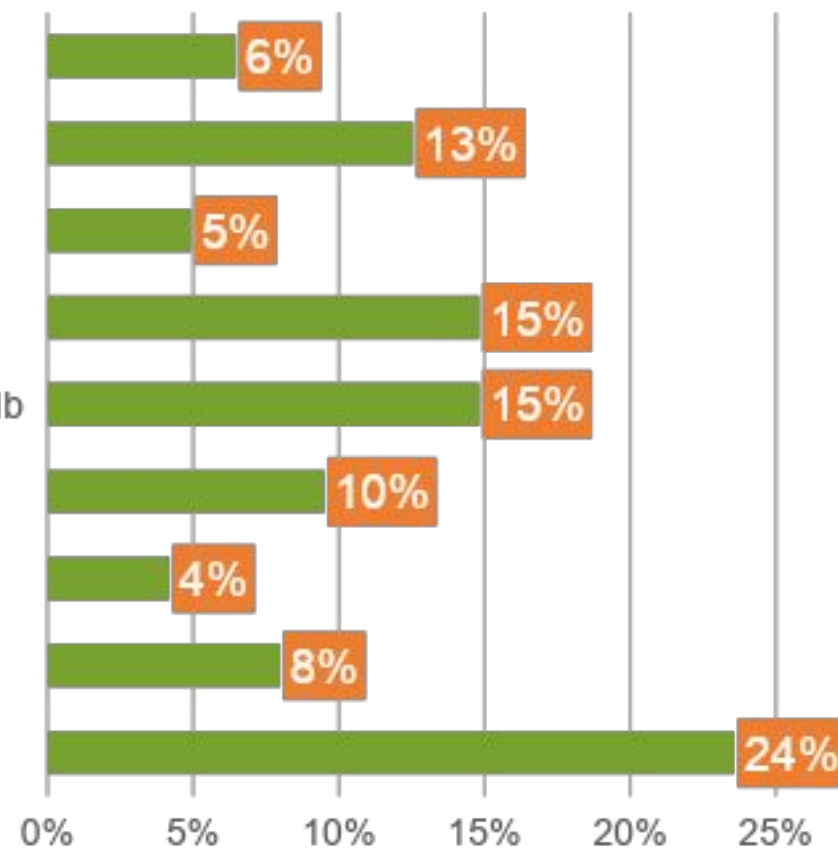
in socialni kanali

in doživljajskih produktov in paketov

in lokalne zgodovine, običajev, geografije, dediščine in zgodb

in prostorske kapacitet

in povezava s področja gastronomije



„Kakovostno komuniciranje pusti na obiskovalcih neizbrisen pečat. Toplina gostoljubja, skrb za okolje, hrana, pokrajina in obrtniški izdelki so ključ do dobrega turizma“.



N=94

15. Kje vidite največji POMEN RAZVOJA TURIZMA?

Izberite največ 3 odgovore.

KAJ PRINAŠA TURIZEM:

- Več razvojnih priložnosti za mlade
- Valorizacija naravne in kulturne dediščine

Več razvojnih možnosti za mlade

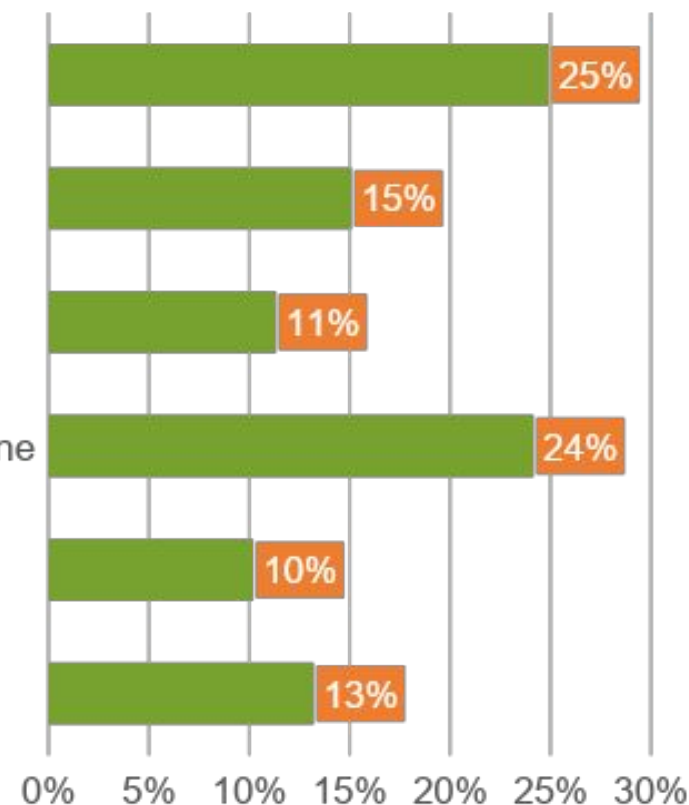
Stvarjenje novih delovnih mest

Obnova praznih in zapuščenih hiš

Valorizacija naravne in kulturne dediščine

Ohranjanje kulturne krajine

Povečanje blaginje/zaslužke prebivalcev



„Zopet pogrešam poudarek na razvoju in skrbi za ohranjanje slovenske skupnosti na območju“.

„Menim, da je vlaganje v turizem edini način, da obdržimo, kar je še ostalo v Benečiji - in morda privabimo mlade družine“.

N=92

VIZIJA

Vizija vašega območja kot turistične destinacije čez 10 let.

Na kakšen način si želite, da bi prebivalci in obiskovalci videli in doživljali

VAŠE OBMOČJE

(Nadiške doline, Terska in Karnajska dolina, Rezija ali Kanalska dolina) čez 10 let?



2030+

- **Zgolj pogledi sodelujočih –**
- na tem mestu še ne oblikujemo VIZIJE

POGLEDI

Želela bi, da bi turist našel **odprte in družabne ljudi, kulturno pripravljene, brez predsodkov, povezanih s prisotnostjo slovenske kulture**, želela bi, da bi lahko vsak lahko kolesaril po dolinah in našel dostopno in opremljeno naravo.

Želim si, da bi vsi prebivalci Benečije razumeli, da smo slovenska skupnost in da bi vsi sodelovali in delali kot skupnost. **Kultura in poznavanje naše zgodovine in identitete je to, kar bi jih lahko združilo.** Želim si, da bi obiskovalci razumeli kdo smo in tako, razumeli tudi naše območje in identiteto.

Kot **prostor za sprostitev, kjer je mogoče najti mir v stiku z naravo**, kjer je pa tudi mogoče se **približati lokalnim prebivalcem** in imeti tako pristen stik z lokalno kulturo in lokalnim življenjskim stilom.

Kot območje, kjer je kot pomemben del večjezične lokalne skupnosti še vedno **živa in prisotna tudi slovenska skupnost.**

Močno
izpostavljena
IDENTITETA
SLOVENSKE
SKUPNOSTI

Pristnost!
Stik z ljudmi in
naravo.

POGLEDI

Močna kultura, veliko narave, veliko turizma in da domačini se močno zavejo svojih korenin.

Prostor trajnostnega dobrega počutja in interakcije med gosti in domačini.

Pri mladih je opaziti povečan interes za to območje, prepričan sem, da s pomočjo institucij, z manj birokracije in s posnemanjem tega, kar že počnejo drugi, npr. mladi iz sosednje Slovenije oz. našim dolinam podobnih regij, si lahko zamišljamo pravi **preporod dolin z nišnim turizmom in kmetijskim okrevanjem za krepitev značilnosti regije**

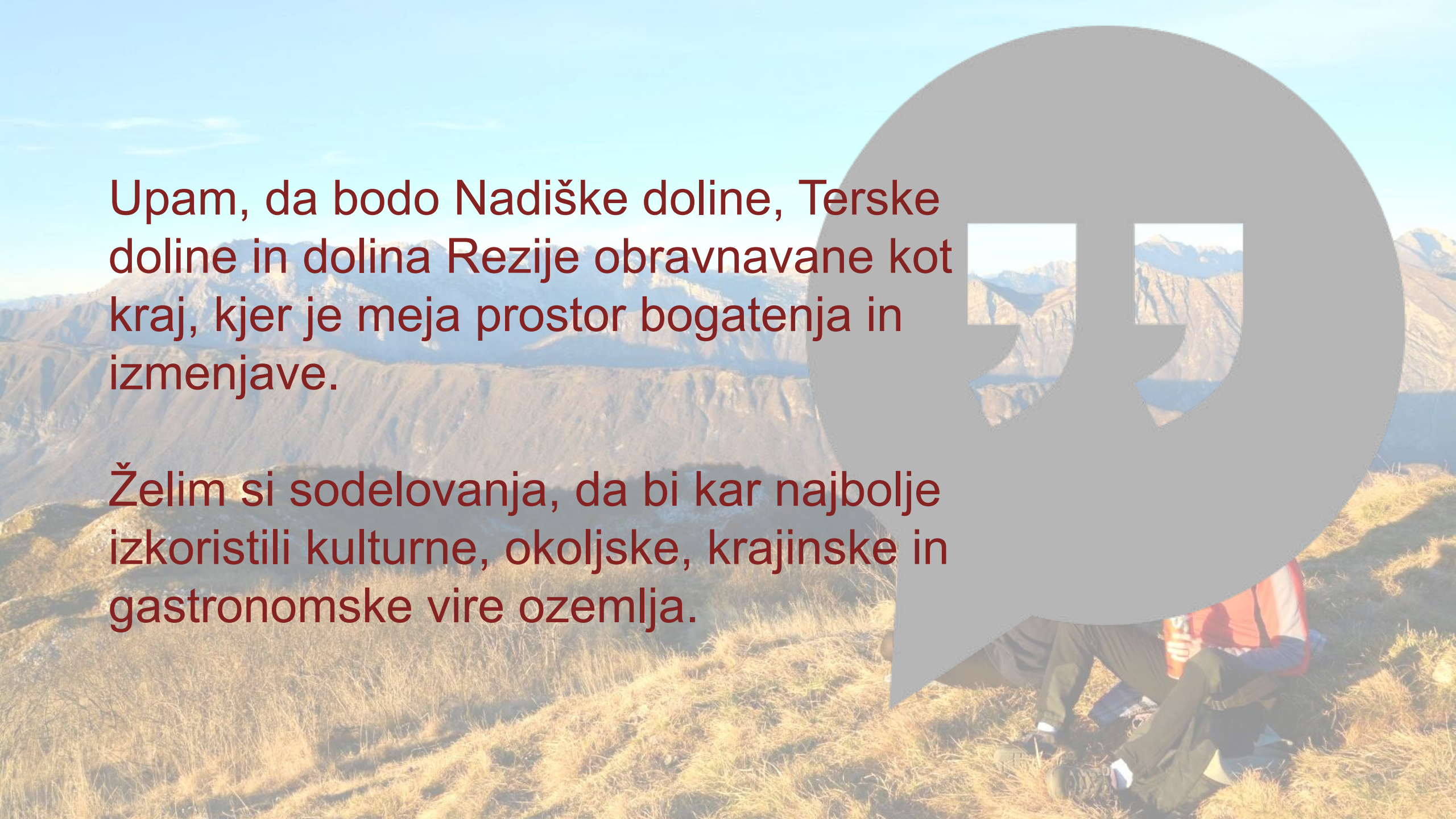
Ozemlje s posebno kulturo, kjer mogoče živeti in delati, ne da bi se vozil v službo - in kjer institucije in posamezniki delujejo v sinergiji.

Participativni kulturni turizem ter aktivno in inovativno raziskovanje, ki sega od umetniškega do ekološko-naravoslovnega. "Slow" turizem, ki združuje počitek z razmišljanjem in ustvarjalnostjo, Turizem, kjer ima športna dejavnost funkcionalno vrednost za zgodovinsko in krajinsko zavedanje. V bistvu nišni turizem, ki se postavlja po robu in hkrati združuje športno mrzličnost doline Soče.

PREPOROD

Urejena!
Trajnostna.

SPOŠTOVANJE
KORENIN,
edinstvena kultura

The background image shows a vast, hilly landscape under a clear blue sky. The terrain is covered in dry, yellowish-brown grass. In the distance, there are rolling hills and mountains. In the lower right foreground, a person is sitting on the grass, wearing a red and white safety vest over a dark jacket and dark pants. A large, semi-transparent grey speech bubble is positioned on the right side of the image, containing two small inset photos of mountain valleys.

Upam, da bodo Nadiške doline, Terske doline in dolina Rezijske obravnavane kot kraj, kjer je meja prostor bogatenja in izmenjave.

Želim si sodelovanja, da bi kar najbolje izkoristili kulturne, okoljske, krajinske in gastronomske vire ozemlja.



2. ANALIZA STANJA

- Dostopnost
- Demografija
- Ponudba in povpraševanje (turistični obisk)

DOSTOPNOST – dobra pozicija, a slab lokalni javni prevoz

- Benečija in Rezija se nahajata v severozahodnem vogalu Italije, na meji s Slovenijo – na prvi pogled v samem geografskem osrčju Evrope.
- **Osnovna dostopnost območja je odlična:** v krogu 150 km najdemo tri mednarodna letališča (Trst, Benetke – Treviso in Marco Polo).
- Jugovzhodni del destinacije obrobujata **avtocesta in železnica**, ki zagotavljata odlične povezave z bogatimi italijanskimi regijami (Veneto, Lombardija in Piemonte).
- **Skozi Benetke odlična povezava z vso Italijo in svetom.**
- **Iz Slovenije je območje dostopno skozi dolini Učje in Nadiže**, veliko pa je tudi lokalnih prehodov.

3 mednarodna
letališča v
krogu 150 km!



Odlične povezave
z bogatimi
italijanskimi
regijami (Veneto,
Lombardija in
Piemonte).



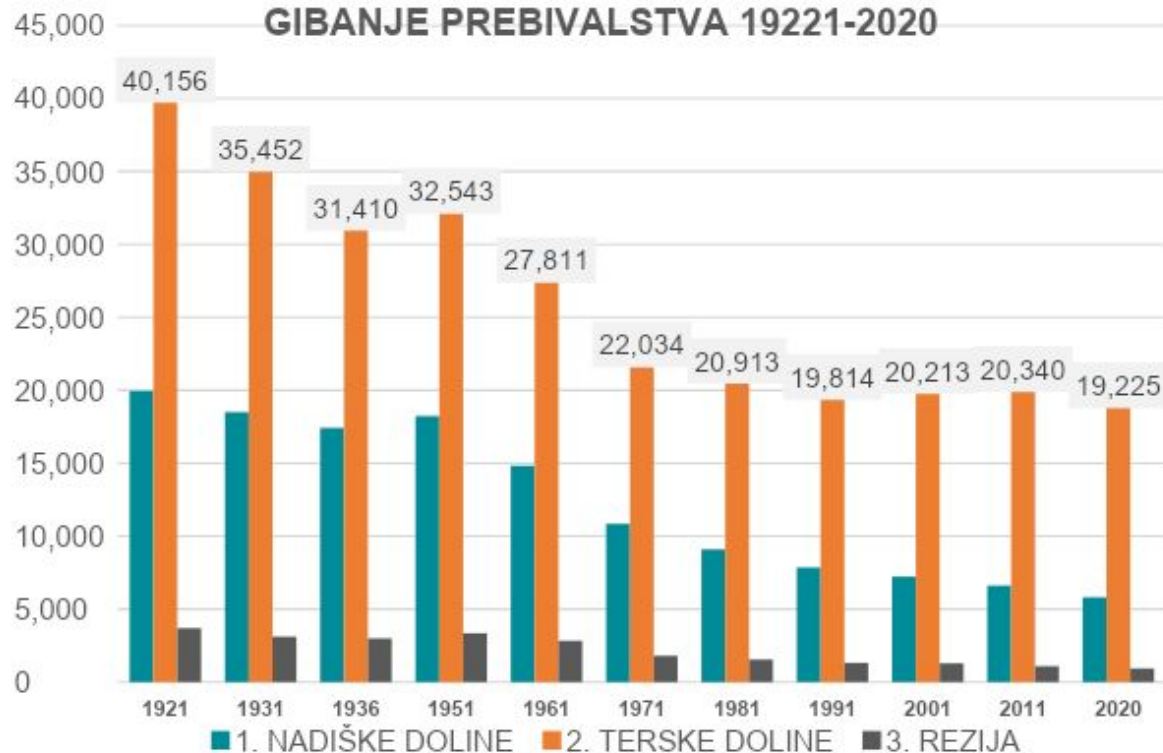
Javni prevozi v
destinaciji pa so
velika težava – v
turizmu primernih
lokalnih prevozov
ni.



Razviti je potrebno mrežo lokalnih javnih prevozov namenjenih obiskovalcem in domačinom in zagotoviti stabilne vire financiranja tega programa.

DEMOGRAFIJA – dramatično slabšanje

GIBANJE PREBIVALSTVA 1921-2020



Dramatično
slabšanje
demografske slike
- v 100 letih
PREPOLOVITEV!

Povprečna
starost na
območju
močno nad
ITA
povprečjem.

Obmejno območje med Italijo in Slovenijo je bilo v zadnjih 150 letih **zaznamovano z zelo težkimi izkušnjami**: dve svetovni vojni, prebivalcem neprijazni politični sistemi, tamponska cona blokovsko razdeljenega sveta, naravne nesreče (potres leta 1976), umiranje tradicionalnih gospodarskih dejavnosti ...

▶▶▶ **Veliko dejavnikov, ki so pripeljali do izseljevanje prebivalcev.**

POVPREČNA STAROST

Že Italija je po povprečni starosti prebivalcev s **46 leti (2020)** med vodilnimi v Evropi.

Prebivalci Benečije pa so v povprečju ŠE PRECEJ STAREJŠI: v Terskih dolinah 51 let, v Režiji 53 in v Nadiških dolinah kar 54 let.

Stanje na terenu pa nam kaže **še slabšo demografsko podobo v bolj oddaljenih, gorskih naseljih (npr. Dreka)**, kjer je povprečna starost prebivalstva še bistveno višja v primerjavi s kraji v dolinah.

GIBANJE PREBIVALSTVA

- **Kontinuirano upadanje števila prebivalstva v Benečiji.** To velja - z izjemo Nadiških dolin - celo za obdobje med letoma 1936 in 1951; gre za daljše časovno obdobje, s kar precejšnjim porastom novo rojenih prebivalcev povsod po Evropi takoj po 2. Svetovni vojni.
- Graf kaže **praktično obrnjen trend spreminjanja števila prebivalstva v primerjavi z Italijo kot celoto.** Medtem ko na državnem ozemlju število prebivalstva vztrajno in konstantno narašča, se v Benečiji konstantno zmanjšuje.
- **Največji trend upadanja je zaznati v Nadiških dolinah in Režiji**, ki sta od leta 1921 izgubili tri četrtine prebivalcev, medtem, ko so Terske doline v tem obdobju izgubile polovico populacije. A če ne upoštevamo Tarcenta – se je tudi od tu odselilo kar dve tretjini prebivalstva.

KULTURNA DEDIŠČINA – edinstven pečat slovenske skupnosti

- V kulturno sliko območja seveda moramo vključiti mesto **Čedad**, **spomenik UNESCO-ve dediščine**, ki leži na vstopu v Nadiške doline.
- **Prevladujoča dediščina** Nadiških dolin in Rezije pa je **kultura lokalnega slovenskega prebivalstva**, danes predstavljena v številnih muzejih in kulturnih ustanovah, vidna pa tudi skozi tradicionalne lokalne prireditve in običaje.

Mešanica kultur, vidna najprej skozi jezike, ki se govorijo na območju, ter skozi starodavne zgodbe, izročila in običaje, skozi glasbo, gastronomijo in lokalne proizvode

▶▶▶ Edinstven in neponovljiv karakter območja.

Čedad –
UNESCO

POTI MIRU –
1. svetovna
vojna

ŠTEVILNI MUZEJI
in KULTURNE
INSTITUCIJE

LOKALNI
PRODUKTI

LOKALNE
PRIREDITVE IN
OBIČAJI

Benečija kot stičišče alpskega in mediteranskega sveta ponuja izjemno biotsko in klimatsko raznovrstnost, predvsem pa **izjemno kulturno in zgodovinsko dediščino** na križišču romanskega, slovanskega in germanskega sveta.



NARAVNE VREDNOTE – izjemen potencial

- Destinacija leži na **STIČIŠČU MEDITERANSKEGA IN ALPSKEGA SVETA**.
- Jasno **prevladujoč GORSKI ZNAČAJ** - izjemna dramatičnost in raznolikost naravnega ambienta, od mehkih gričev, s katerimi se začnejo Nadiške doline, preko strmega hribovja nad Terom in Karnato, do prepadnih višav visokogorskega kaninskega masiva nad Rezijo.
- **Velike višinske razlike** na enem samem vzponu omogočajo potovanje skozi vse plasti rastlinskih pasov, mediteranski vplivi pa zagotavljajo območju **posebno biotsko raznovrstnost**. „Kot da bi potovali skozi ogromen botanični vrt“.

Naravni park
Julijske Predalpe
/ Parco Naturale
delle Prealpi
Giulie

GORE

- Matajur
- Brinica / Gran Monte
- Muzci / Musi
- Kanin / Canin

REKE:

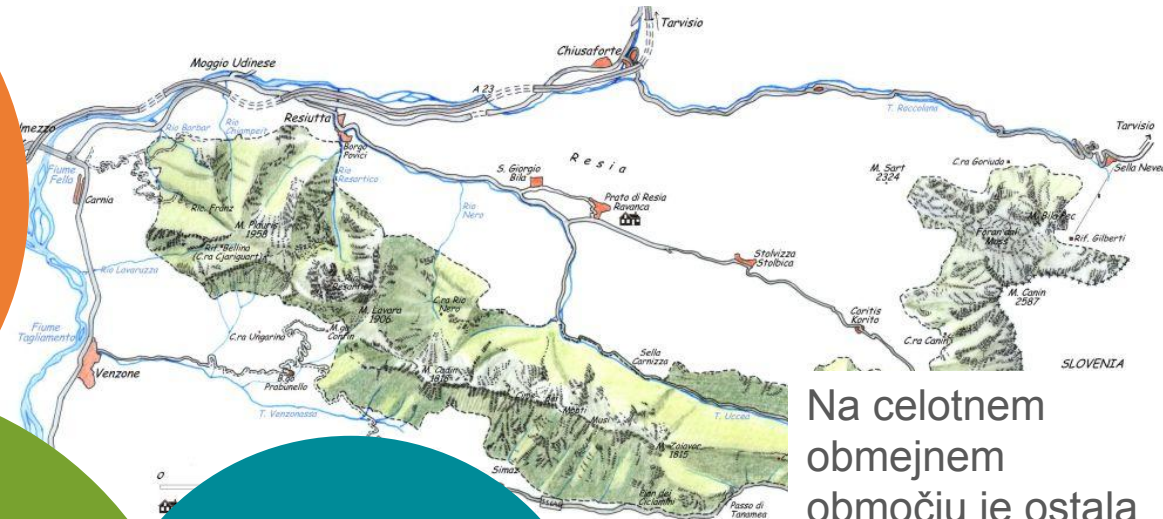
- Nadiža / Natisone
- Ter / Torre

JAME:

- Landarska jama / Grotta di San Giovanni d'Antro
- Zavarške jame / Grotte di Villanova

SLAPOVI

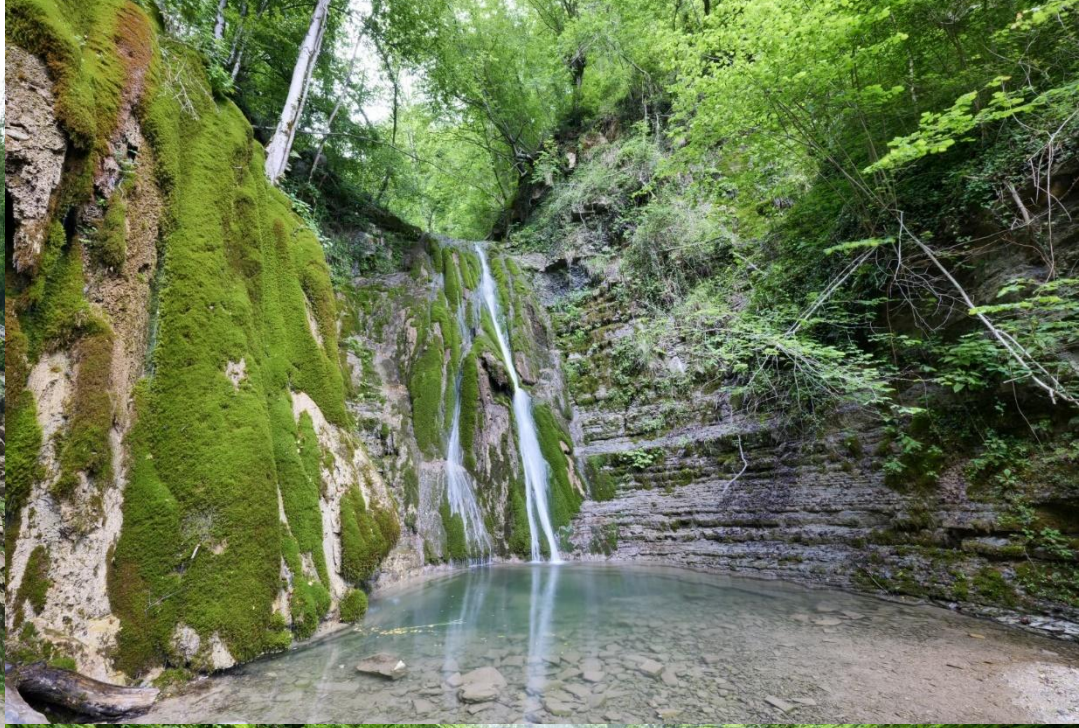
- Fontanone Barman
- Cascade di Crosis
- Slapovi Čukula
- Le Cascade Gemelle
- Slap Kot



Na celotnem obmejnem območju je ostala ohranjena izjemna naravna dediščina, ki je danes valorizirana z uvrstitvijo v UNESCO MAB območje, v Triglavskem narodnem parku na slovenski in v parku Prealpi Giulie na italijanski strani.

Območje Benečije in Rezije je bilo v zadnjem stoletju **razvojno zapostavljeno**, na drugi strani pa je tudi zaradi tega zaostanka **ohranilo neokrnjeno in izjemno raznoliko naravno okolje**.





MUZEJSKA MREŽA

RETE MUSEALE MI SMO TU

La rete ripercorre e racconta i luoghi e la cultura della comunità slovena della Porvincia di Udine, valorizzando le caratteristiche di ogni valle e l'eredità storica che vi è raccolta. I paesaggi naturalistici e culturali sono la ricchezza di questi luoghi e solo visitandoli potrete finalmente conoscerli.

MI SMO TU ... NOI SIAMO QUI ...

tuka ... v Kanalski dolini | Val Canale
izdē ... v Režiji | Resia
kle ... v Terski dolini | Valli del Torre
tle ... v Nediški dolini | Valli del Natisone

14 aprile obriu 2019

JEDI AN STARE TRADICIJE _CIBI E TRADIZIONI NEDIŠKIH DOLIN_ DELLE VALLI DEL NATISONE

VELIKONOČNE NAVADE V NEDIŠKIH DOLINAH

LE TRADIZIONI PASQUALI DELLE VALLI DEL NATISONE

Un viaggio attraverso le tipicità delle Valli del Natisone, dalla cucina alle tradizioni pasquali.

Con partenza da Cividale in bus, dopo una merenda iniziale con la tipica gubana, visiteremo il Museo Multimediale sloveno SMO - dedicato al paesaggio culturale che corre dalle Alpi Giulie al mare, dal Mangart al golfo di Trieste - si colloca tra le nuove forme che vanno assumendo i musei tematici e territoriali: non più musei di collezione ma musei di narrazione.

Musei prikazuje kulturno krajino od Julijskih Alp do morja, od Mangarta do Tržaškega zaliva in se uvršča med nove oblike tematskih in pokrajinskih muzejev, ki so vzpostavile pot miru ad Alp do Jadrana.

Ci sposteremo poi per visitare i luoghi della Grande Guerra sul Kolovrat passando per Kobarič / Caporetto. La zona del Monte Poclubuc/Na Gradu Klubuk è diventata un museo transfrontaliero all'aperto grazie al ripristino delle trincee e dei resti della Prima Guerra Mondiale a cura della Fondazione "Poti miru v Posodbi" di Caporetto (Sentieri di pace dell'Alto Isonzo) che assieme ad altri enti ha curato la realizzazione del Sentiero della pace dalle Alpi all'Adriatico.

Na območju Na Gradu Klubuk je pravi čezmejni muzej na odprtem, ki ga je uredila ustanova Fundacija "Poti miru v Posodbi" iz Kobariča skupaj z drugimi ustanovami, ki so vzpostavile pot miru ad Alp do Jadrana.

12.30 ci fermeremo a pranzo all'osteria trattoria "Al Kolovrat" a Clabuzzaro/Brieg per poi recarci in visita al museo di Trinco "Casa rurale del territorio". Nel museo di Trinco sono esposti gli oggetti che parlano della vita di questi luoghi. Sono esposti anche oggetti, documenti e fotografie della Prima Guerra Mondiale.

Prenderemo poi parte al laboratorio "Pierbe: Uova pasquali decorate a graffio o con la tecnica batik" a cura dell'Associazione / Društvo Kobija Glava.

12.30 Kosilo v gostilni "Al Kolovrat" na Briegu. Po kosilu obisk muzeja v Trinku, kjer so razstavljeni predmeti, ki pričajo o življenju v kraju in okolici. Na ogled so tudi predmeti, dokumenti in fotografije iz 1. svetovne vojne. Potem se bomo udeležili delavnice "Pisane velikonočne jajca, take, ki" so jih znal rounat inkert" - Društvo Kobija Glava.

16.30 ritorno a Cividale | Odhod proti Cedadu.

Contributo | Prispevek: €35
Consigliata la prenotazione entro le ore 12.00 di venerdì 12 aprile
Pripočakamo rezervacijo do 12.00 v petek 12.4.2019

nediške valli del Natisone | Pota Lom | Doline | MI SMO TU | ISK | slovensko multimediale okno SMO

INFO tutti i giorni | orari: dal 10.00 - 13.00 / 14.00 - 18.00
Ufficio Informazione ed Accoglienza Turistica Valli del Natisone / Pro Loco Nediske Doline / SMO, San Pietro al Natisone (UD)
Tel: +39 339 5038037
Mail: isk.benečija@yahoo.it



SOLBICA | STOLVIZZA
Rezija | Resia

Muzej rezijanskih ljudi
Museo della gente della
Val Resia

Via Udine, 12
+39 0433 454981
muzej@rezija.com
rezija.com



SOLBICA | STOLVIZZA
Rezija | Resia

Muzej brusačev
Museo dell'arrotino

via Monte Sart, 12/a
+39 333 1253299
+39 335 6275763
info@arrotinivalresia.it
arrotinivalresia.it



BARDO | LUSEVERA

Etnografski muzej
Museo etnografico

Capoluogo, 51
+39 327 9071016
bardo.etno@gmail.com
museoluseverabardo.it



PROSNID | PROSSENICO
TIPANA | TAIPANA

Pričevanja kmečke kulture
Testimonianze della civiltà
contadina

+39 391 3383225
prolocoprossenico19@libero.it
zborzbirk.zrc-sazu.si



ŠPIETAR | SAN PIETRO AL NATISONE

SMO – slovensko multimediale okno
Krajinski in pripovedni muzej
Museo di paesaggi e narrazioni

via Alpe Adria, 73
+39 0432 727490 | isk.benečija@yahoo.it
smo-center.eu | mismotu.it



PONUDBA AKTIVNOSTI – odlično izhodišče in še velik potencial

- Med aktivno ponudbo območje Benečije in Rezije **izstopajo atraktivne daljinske poti, v vseh ostalih segmentih pa je razpoložljivega potenciala veliko več kot dejanske, organizirane in turistom namenjene ponudbe.**
- Razdrobljeno obstoječo ponudbo je potrebno povezati v celosten sistem. Valorizirati je potrebno posamezne programe in identificirati nosilce.

POHODNIŠTVO in KOLESARSTVO je treba izpostaviti kot nosilna produkta.

Razviti in urediti je potrebno manj zahtevno ponudbo za družine, dostope do naravnih znamenitosti, tematske in didaktične poti.

PLANINSTVO

je najbolj urejen in zaključen segment outdoor ponudbe na območju. Obstoječa odlična obstoječa mreža planinskih poti zadostuje – potrebno vzdrževanje in nadgrajevanje.

- VODNI ŠPORTI (pohodniško-plavalni trekingi, ribolov, naravna kopališča)
- ŠPORTNO PLEZANJE
- JADRALNO PADALSTVO

KOLESARJENJE

Kolesarstvo bi lahko bilo največja priložnost za aktivni turizem na območju.

Sosednja dolina Soče je sicer slovensko in tudi evropsko središče outdoor športov ampak Benečija ima veliko boljše kolesarske potencialne, primernejše naravno okolje za gorsko in cestno kolesarjenje. dejavnost in veliko raznolikih možnosti zbranih na enem prostoru:



Giro d'Italia

POHODNIŠTVO

– številne daljinske poti:

- Via Alpina – Rumena
- Alpe Adria Trail
- Pot Miru
- Nebeška pot / Camino Celeste
- Pot 44 cerkva



SEKUNDARNA PONUDBA (nastanitve, gostinska ponudba ...)

86 NASTANITVENIH PONUDNIKOV, 929 LEŽIŠČ

- Na območju trenutno deluje **86 ponudnikov**, ki obiskovalcem zagotavljajo **929 turističnih postelj**. Struktura je raznolika: **5 hotelov, 8 turističnih kmetij, 4 hostli in 5 planinskih koč**.
- Največ je B&B ponudbe in apartmajev, vendar je delež te najenostavnejše ponudbe manjši kot v sosednji dolini Soče. Pomembna kvalitetna razlika je tudi v tem, da večina ponudnikov ob namestitvi zagotavlja tudi zajtrk.
- Na prvi pogled manjkajo kampi – kamp v Podbonescu, ki je bil odprt dve leti trenutno ne deluje.
- Posebna italijanska zgodba je koncept razpršenega hotela / albergo difuzo

Namestitvene kapacitete 2022	Nadiške doline		Bardo		Tipana		Rezija		SKUPAJ		Delež
	Enot	Postelj	Enot	Postelj	Enot	Postelj	Enot	Postelj	Enot	Postelj	
Hoteli		4 118					1 21		5 139		15,0%
Turistične kmetije*		4 22	1 30	3 51					8 103		11,1%
B&B		39 218	7 40	6 48	3 18				55 324		34,9%
Apartmaji		2 22	1 6				4 36		7 64		6,9%
Razpršeni hoteli**		1 113							1 113		12,2%
Hostli***		1 25	1 50				2 21		4 96		10,3%
Kampi		1 24							1 24		2,6%
Planinske koč		3 60			1		1 6		5 66		7,1%
SKUPAJ		55 602	10 126	10 99	11 102				86 929		100,0%

GOSTINSKA PONUDBA – VEČ KOT V DOLINI SOČE

- Gostinske ponudbe je več kot v sosednji dolini Soče. Ni vrhunskega ponudnika, nagrajenega z Michelinovimi zvezdicami, a Hiša Franko je dovolj blizu, da jo destinacija vključi v svojo ponudbo. Povprečna kakovost beneških gostiln pa je zagotovo boljša kot pri sosedih.
- Zelo zanimiva zgodba, ki jo območje razvija že tretje desetletje, je združenje Invito a pranzo (vabilo na kosilo), ki ga trenutno sestavlja **13 odličnih gostiln iz nadiških dolin**.

Gostinske kapacitete 2022	Nadiške doline		Bardo		Tipana		Rezija		SKUPAJ		Delež
	Enot	Sedež	Enot	Sedež	Enot	Sedež	Enot	Sedež	Enot	Sedeže	
		ev		ev		ev		ev		v	
Gostilne/restavracije*		34 500	5 200	7 250	10 200				56 1150		59,9%
Hoteli		4 150					1 30		5 180		9,4%
Turistične kmetije*		4 220	1 30	2 60	1 30				8 340		17,7%
Hostli**			1 50						1 50		2,6%
Planinske koč		3 200							3 200		10,4%
SKUPAJ		11 570	2 80	2 60	2 60				73 1920		100,0%

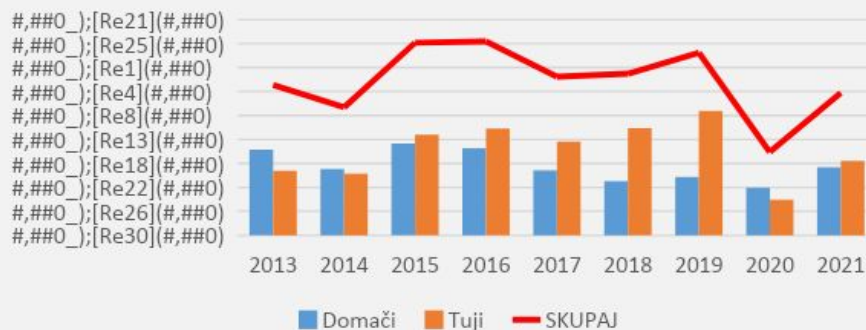
DRUGA PONUDBA

- Med drugimi turističnimi storitvami moramo omeniti **info centre**, ki pokrivajo celotno območje. V Špetru je na voljo tudi izposojevalnica koles.
- Za turizem najpomembnejša »dodatna« institucija pa je **rezijanski naravni park Parco Prealpi Giulie**.

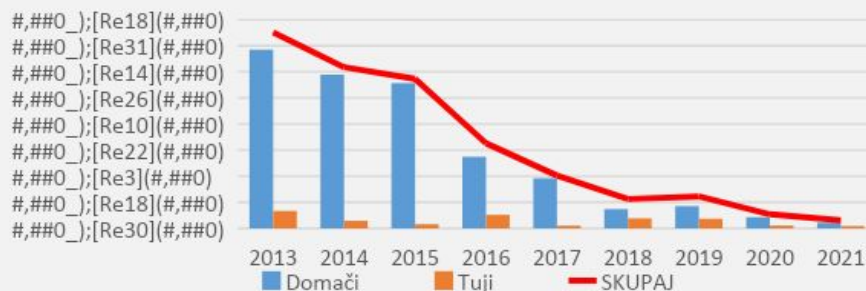
Druge turistične storitve	Nadiške doline	Bardo	Tipana	Rezija	SKUPAJ
Info center	1	1	1	1	4
Naravni park				1	1
Izposoja koles	1				1
SKUPAJ	2	1	1	2	6

TURISTIČNO POVPRAŠEVANJE

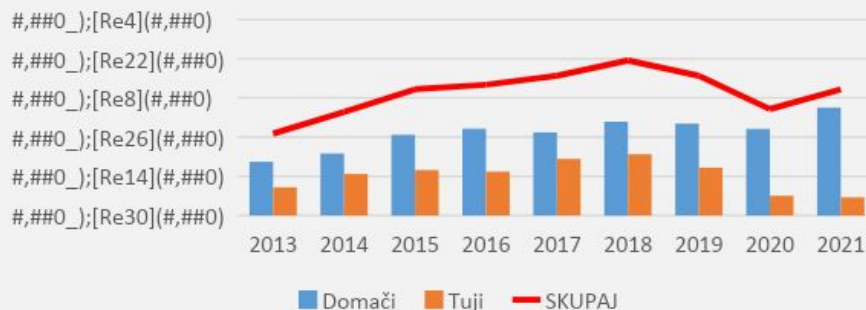
Trend nočitev - Nadiške doline



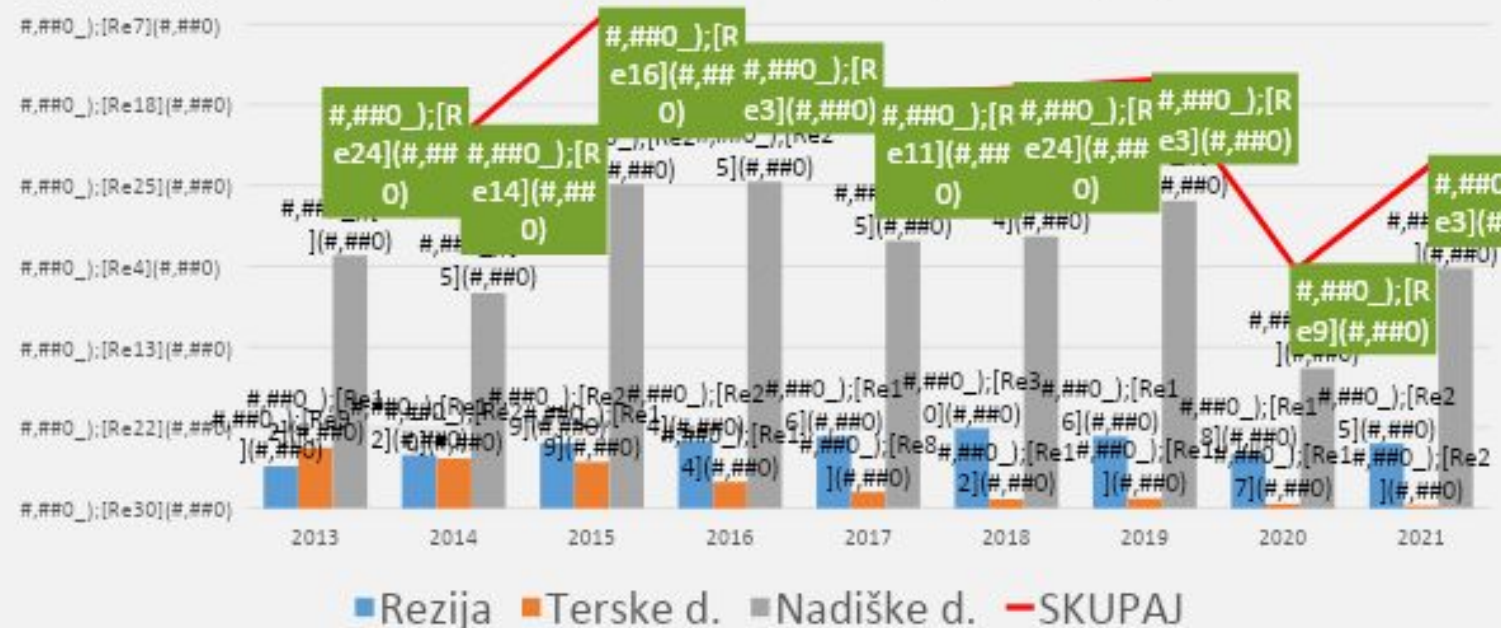
Trend nočitev - Terske doline (Bardo, Tipana)



Trend nočitev - Rezija



Trend nočitev - Benečija skupaj



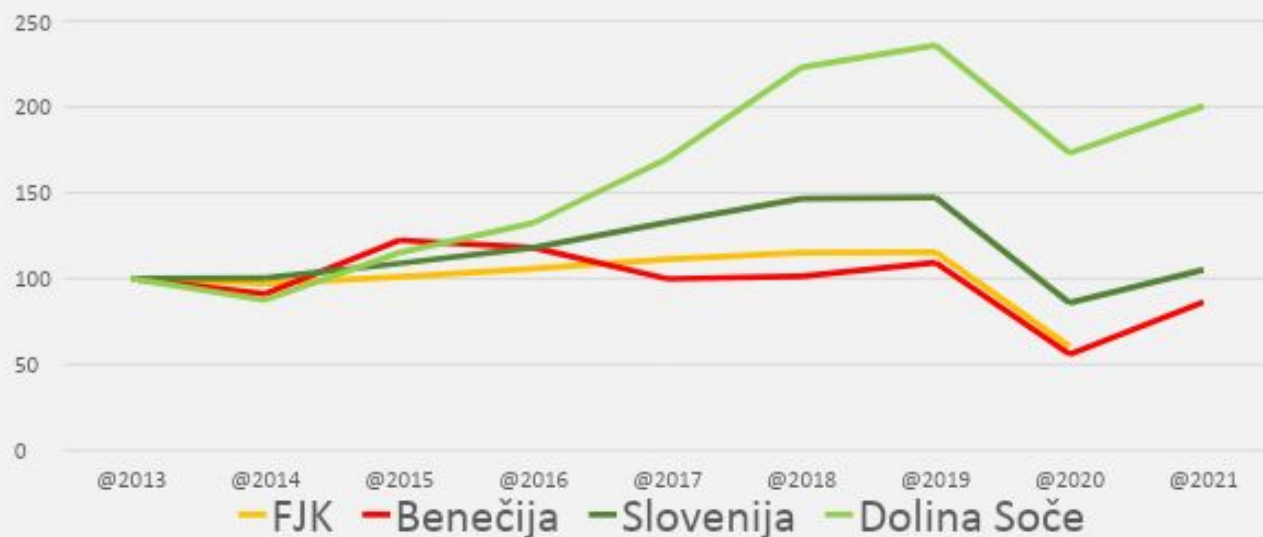
Benečija po uradnih podatkih beleži skromne številke turističnega obiska – leta 2021 skupaj 7.613 nočitev.

Tudi če iz presoje izvezemo zadnji dve leti, ki jih je enako kot v preostalih destinacijah zaznamovala covid epidemija in upoštevamo leto 2019 kot zadnje normalno poslovno leto, so skupni trendi v opazovanem obdobju negativni.

Osnovni ritem turističnega obiska določajo Nadiške doline, kjer je obiskovalcev največ, delež Rezije se počasi povečuje, medtem ko se obisk v Terskih dolinah dramatično poslabšuje:

TURISTIČNO POVPRAŠEVANJE – primerjave

PRIMERJAVA INDEKSOV RASTI NOČITEV



DOLINA
SOČE &
SLOVENIJA

BENEČIJA
& FJK

NOČITVE	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
FJK	7.842.377	7.606.911	7.915.817	8.304.550	8.729.955	9.022.550	9.052.850	4.744.256	
Benečija	8.821	8.033	10.790	10.412	8.808	8.942	9.651	4.939	7.613
Slovenija	10.708.409	10.738.767	11.653.764	12.647.876	14.208.545	15.694.705	15.775.331	9.204.374	11.251.158
Dolina Soče	363.860	318.713	419.003	481.895	618.341	811.748	858.452	630.034	729.585

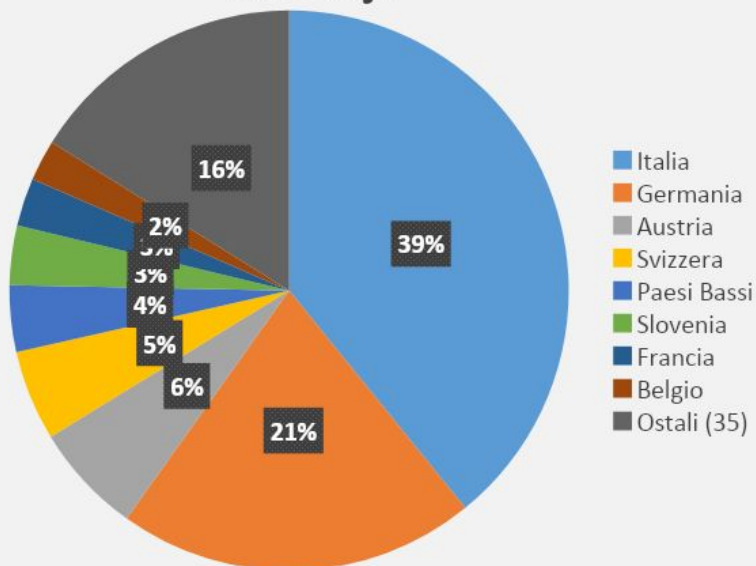
Če primerjamo rast turističnih nočitev med FJK in Slovenijo in znotraj teh podatkov med Benečijo in FJK ter med Dolino Soče in Slovenijo so razlike dokaj očitne:

Dolina Soče je v slabih 10 letih podvojila nočitve (s 360.000 na 860.000 leta 2019), Benečija pa stagnirala.

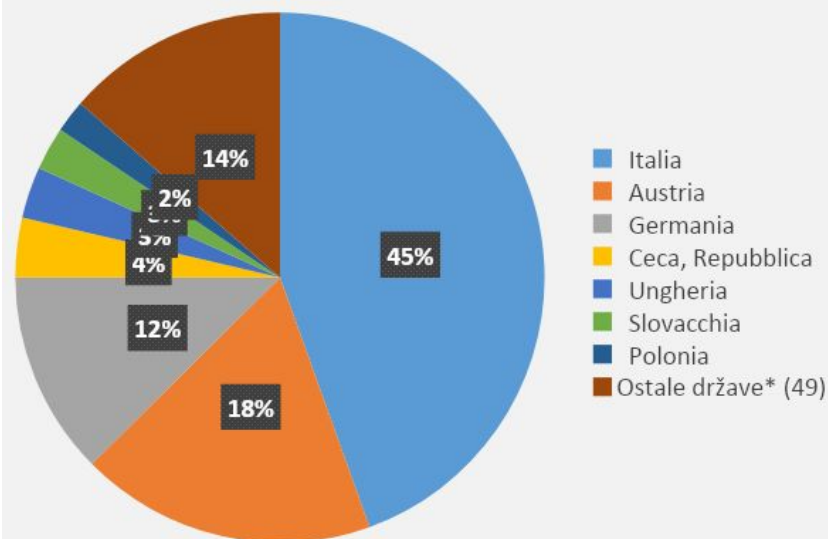


STRUKTURA MEDNARODNIH TRGOV - primerjave

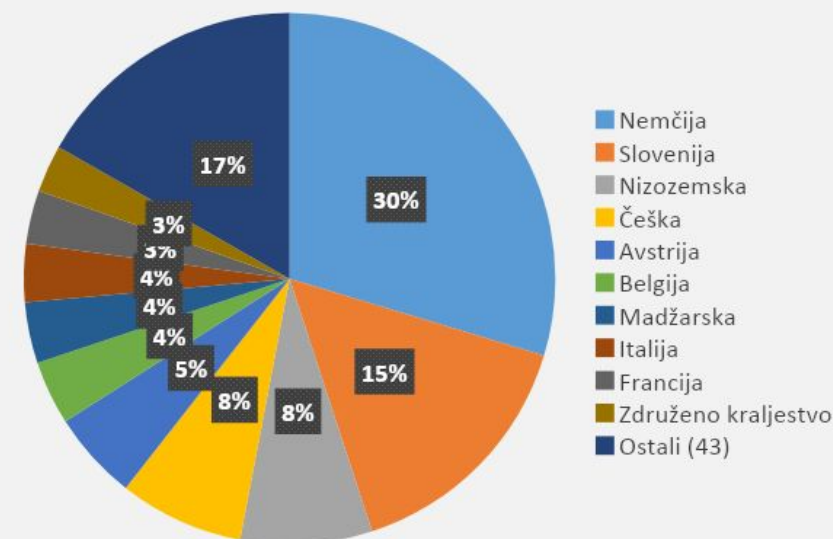
Benečija



Videmska pokrajina



Dolina Soče



Struktura stacionarnih obiskovalcev Benečije je dokaj samosvoja.

Tudi za Benečijo so **italijanski obiskovalci najpomembnejši**, vendar jih je dobrih 5 % manj od deleža domačih gostov v širši Videmski pokrajini.

Drugo in tretje mesto si enako kot na širšem območju delijo **Nemci in Avstrijci**, le da v obratnem vrstnem redu.

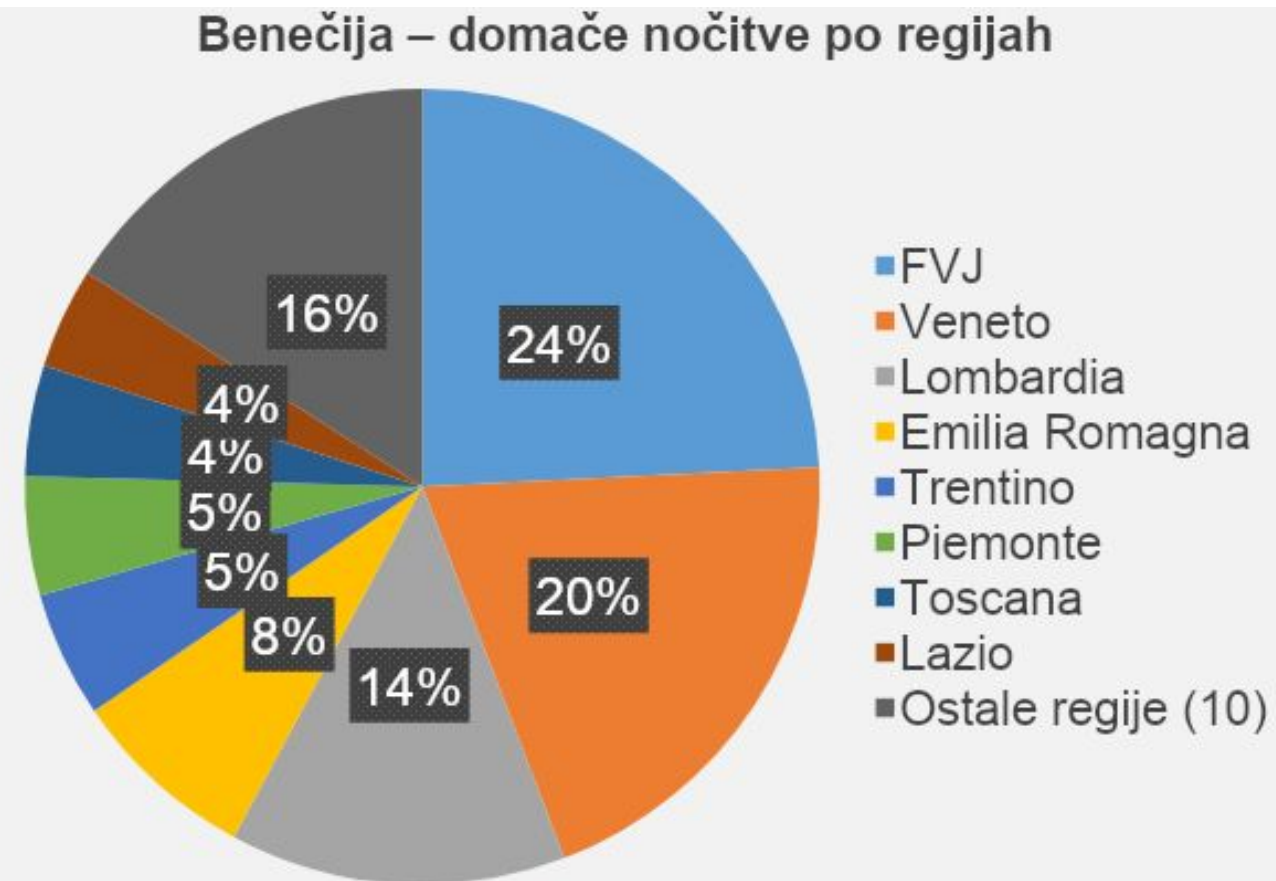
Potem se podobnosti nehajo: na nadaljnjih petih mestih imamo:

- v Benečiji: **Švico, Nizozemsko, Slovenijo, Francijo in Belgijo**,
- na širšem videmskem območju pa: **Češko, Slovaško, Madžarsko, Poljsko in Rusijo**.

BENEČIJA – DOMAČE NOČITVE PO REGIJAH

- Problematičen trend – obisk iz domačega trga in to ravno iz najpomembnejših regij, se je **močno zmanjšal**.
- Na drugi strani pa velika **tržna priložnost obdelave velikega domačega trga**, ki bi moral biti lažje obvladljiv (priložnost, kakršne Dolina Soče nima).

IT regije 2019	Prihodi	Nočitve	Delež	ind 19/13
FVJ	517	1.002	26,5%	49
Veneto	363	825	21,8%	66
Lombardia	246	566	15,0%	83
Emilia Romagna	135	314	8,3%	82
Trentino	55	212	5,6%	275
Piemonte	77	200	5,3%	79
Toscana	55	186	4,9%	113
Lazio	52	170	4,5%	76
Ostale regije (10)	100	304	17,5%	70
SKUPAJ	1.600	3.779	100,0%	67



Obisk iz tistih regij, za katere velja, da kot primarni produkt **iščejo izkušnje v naravi** (Trentino, Piemonte, Lazio ...).

Pokazatelj, da postaja destinacija prepoznavna in da je v trendu!



3. KLJUČNI IZZIVI (delovno)

Kot eden izmed najbolj očitnih izzivov se že prepričljivo kaže

MAJHNOST OBČIN,

ki same ne zmorejo narediti potrebnega preboja, razvijati turistične infrastrukture, financirati promocije. In ki same zase, če smo zelo neposredni, za sodobnega turista niti niso dovolj zanimive.

Če pa Benečijo „**sestavimo skupaj**“, pa dobimo edinstven kulturni ambient, množico izjemnih naravnih atrakcij, zbirke edinstvenih spomenikov, paleta najrazličnejših programov in dogodkov... **torej**

SKUPNO DESTINACIJO,

ki ima vse pogoje, da bo zanimiva in uspešna.

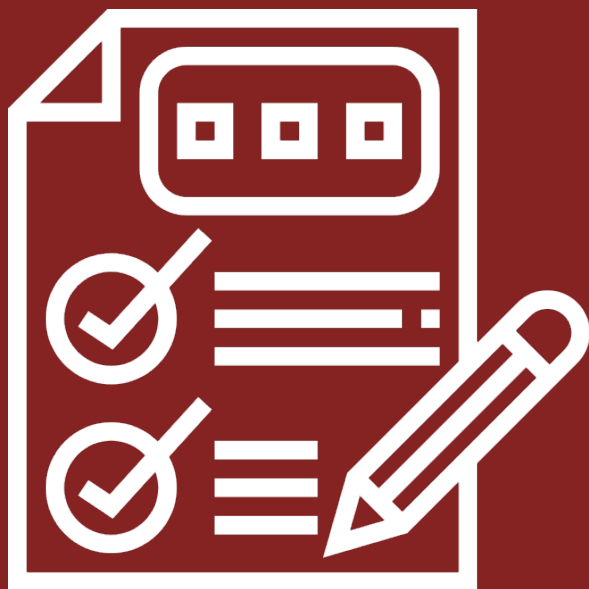
SODELOVANJE

bo torej med najpomembnejšimi pogoji, sestaviti pa bo potrebno tudi **EKIPO**, ki bo servisirala željeni turistični razvoj, ustvariti potrebno okolje in vzdušje, ki bo ta razvoj podpiralo ipd. Ampak počakajmo strategijo, da bomo lahko čimbolj argumentirani in konkretni.

MAJHNOST
posameznih
občin

Povezati se v
skupno
DESTINACIJO

SODELOVANJE
in stalna
strokovna
EKIPA



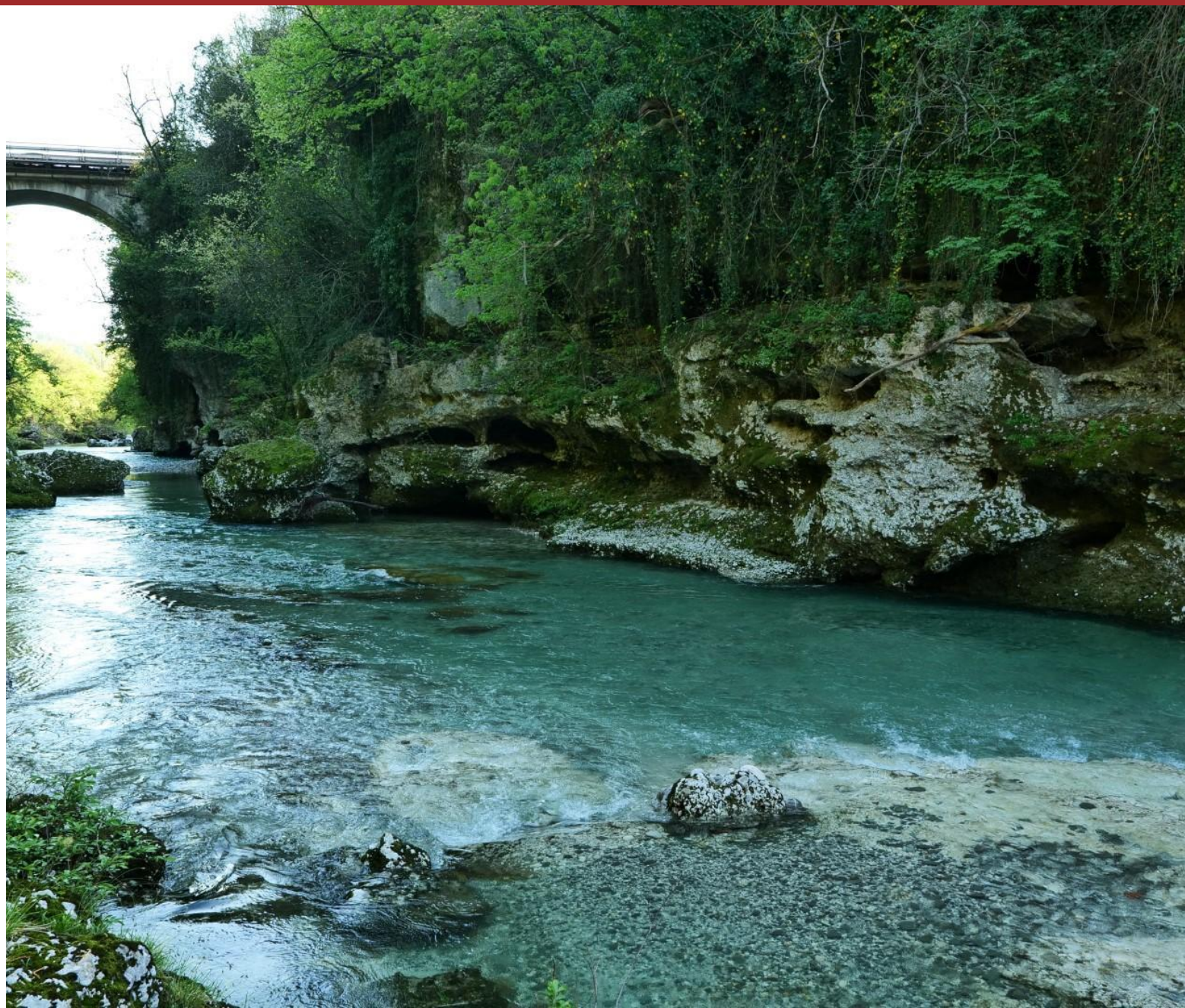
4. RAZPRAVA & NASLEDNJI KORAKI

1 Mnenja in komentarji

2 Benečija kot skupno ime destinacije?

3 Nadaljnja vloga ISK / vzpostavitev DMO

4 ...?



NASLEDNJI KORAKI

1

Predstavitev rezultatov ankete in predloga nadaljevanja projekta; najprej strokovni skupini naročnika ISK in nato županom Benečije, saj je njihovo razumevanje in podpora ključnega pomena za nadaljnji razvoj.

2

Nadaljujemo **z delavnicami na terenu**, predvidoma v Špetru, Bardu in Reziji, kjer bomo skupaj s ključnimi akterji na področju turizma ocenili stanje in perspektive in izmenjali razmišljanja za naprej.

3

S pomočjo izhodišč, ki jih bomo dobili na teh delavnicah, bomo nato **do jeseni pripravili predlog strateških ciljev in prioritet in sestavili idejo celotne Benečije kot zaokrožene turistične destinacije.**

4

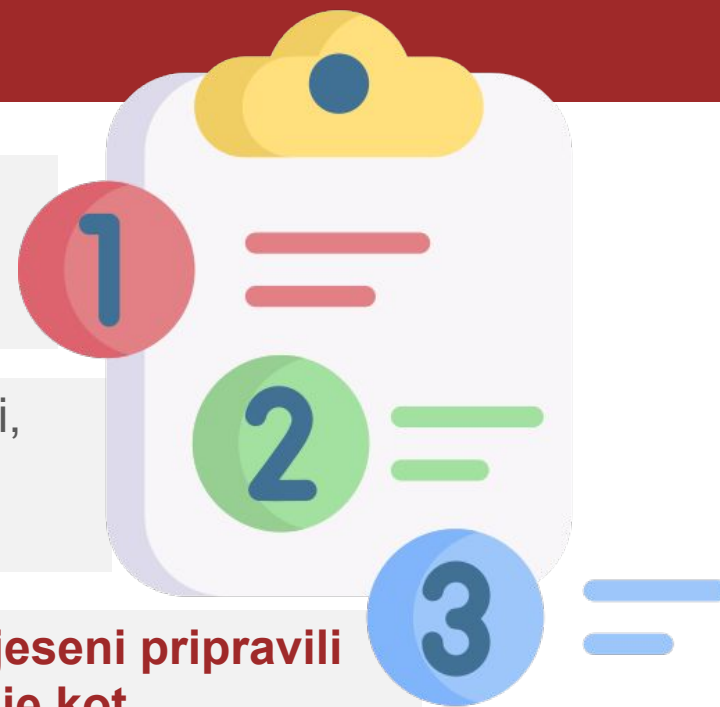
Nato bomo **ponovili krog razgovorov na terenu in usklajen predlog** tako strateških smernic kot konkretnih aktivnosti, predstavili naročniku, županom in vsem institucijam, ki bodo ključni partnerji v nadaljnjem razvoju turizma (Gorska skupnost, Promoturismo FVJ, Torre Natisone Gal...).

5

Skupaj moramo najti tudi **primeren način za vzpostavitev destinacijske organizacije** in ambiciozne ekipe, ki bo prevzela promocijo in pospeševanje razvoja turizma, seveda ob spoštovanju in aktivnem vključevanju trajnostnih načel razvoja.

6

Projekt bomo najverjetneje zaključili **s skupnim srečanjem in uradno zaključno predstavitvijo strategije.**





NAJLEPŠA HVALA
za sodelovanje.